

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXIX. évfolyam

2. szám

Komárom, 2008. február

Ára 10 korona

IMÁDKOZVA KÖNYEBBEN MEGY

Idén százéves az ökumenikus imahét, egy New York-i anglikán lelkész, Paul Wattson 1908-ban indította útjára ezt az ökumenikus mozgalmat. Januárban tehát már 101.-szer könyörögtek földünk északi féltekéjének keresztyénei a Krisztus-hívők egységéért (a déli féltekén később, rendszerint pünkösdhöz közeli időpontban tartják). És negyven évvel ezelőtt, 1968-ban történt meg először, hogy az Egyházak Világtanácsa (melynek egyházunk is tagja) és a Vatikán megfelelő bizottsága közösen állította össze az imahét programját. Azóta zajlanak egy egységesen, ökumenikus alapon kijelölt bibliai rész szerint az imaheti istentiszteletek, alkalmak.

A mostani szakasz az *1Thessz 5,12–18* volt, az egész hét mottója pedig a 17. vers: *Szüntelenül imádkozzatok.* Nagyon jó, hogy a „döntéshozók” az imádkozást állították a középpontba, mert a keresztyén életvitel alapvető szükségletéről van szó, hiszen imádkozás nélkül nem élhet valaki keresztyén életet... És a ma embere, aki rohan, aki elfoglalt és úgy elfoglalja magát, számtalanszor felesleges dolgokkal, hogy szinte semmire sincs ideje, egyre kevesebbet imádkozik. Pedig az imádkozás egy nagy lehetőség, privilégium, tulajdonképpen kizárólag Isten gyermekeinek az előjoga. Nem kötelesség, tévedésbe ne essünk, nem kell imádkozni; nem is a vágyak és illúziók kiélése, nem is az utolsó szalmaszálba való kapaszkodás, amikor tehetetlenek vagyunk – hanem előjog, amivel csak azok bírnak, akik Jézus Krisztust befogadták a szívükbe.

Az imádkozás, a teremtő Istennel való társalgás átjárja az ember bensejét, megelevenítő erővel hat. Mindegy hogy hol, milyen testhelyzetben végzi az ember, nem ez a lényeg, hanem az imádkozás, szívünk őszinte kiöntése az előtt az Isten előtt, aki egyébként jól tudja, mire van szükségünk, és aki a Szentlélek által helyreigazítja a mi sokszor tétova szavainkat. És az ima formája se számít, és a hangsúly nem is az időpontban és -tartamon van, hanem az állandóságon. A szüntelenül imádkozás nem úgy értelmezendő, hogy szünet nélkül, szakadatlanul, folyton-folyvást imádkozni kell, hisz akkor megszűnne minden egyéb emberi tevékenység, alkotói folyamat. Nem, a szüntelenül szó az állandóságot, a folytonosságot fejezi ki – mégpedig abban az értelemben, hogy nagyon gyakran, sűrűn ismétlődve imádkozunk. Mert mit sem ér a keresztyéninek mondott életünk, ha nincs imaéletünk vagy ha nagyon gyatra...

Református mivoltunk egy ragyogó szín Isten palettáján. Ezt a szint – összhangban a Szentírásban gyökerező hitvallásainkkal – meg kell őriznünk. Az ökumenikus imahetet elindító Paul Wattson úgy gondolta, hogy a keresztyének egysége úgy fog megvalósulni, hogy a többi keresztyén felekezet visszatér a katolikus egyház kebelébe. Mi ellenben úgy hisszük, hogy a keresztyének egységének másképpen, a Krisztus-követésben kell megmutatkoznia – miközben ki-ki megőrzi a maga hitét, vallását, identitását. Nekünk így kell igyekeznünk megmaradnunk magyar kálvinistának, mert erre predestinált minket a Teremtő. Könnyebben fog menni, ha szüntelenül imádkozunk.

A. Kis Béla

Jó szó

Egy napon a sok beteg között egy fehér hajú, apró termetű, idős asszony ült elém a rendelőben. Feltettem a szokásos kérdést: „Mondja, kedves, mi a panasza?” Néz rám csendes mosollyal, és csak annyit válaszolt: „SEMMI”. Meglepődtem. Újra megkérdeztem. A felelet ismét csak „SEMMI”. Elbizonytalanodtam: „Akkor miért várakozott ennyit, mi okból jött hozzám?” „Csak egy jó szóért” – felelte. Szíven ütött a válasza. Csendben néztem rá. Vajon mit mondjak most? Meghatódva, s ahogy tőlem telhető volt, bensőséges, rövid beszélgetést folytattunk. A sok beteg miatt sajnos sietni kellett, de az asszony azért örült és szívélyes mosollyal távozott. Törekény alakjáról nem tudtam levenni a szememet, amikor eltűnt az ajtó nyílásában, a várakozó betegek tömegében.

Azóta újból és újból megerősödik bennem, hogy a jó szó milyen nagy érték. Igazi orvosság, menedék, erőforrás, kikötő a viharban, simogatás. Mindnyáján vagyunk a jó szóra. Ám vajon megkapjuk-e egymástól ezt az éltető erőforrást? Hová induljunk el érte? Remélem, a lelke mélyén minden ember tudja, hol van az a nyitott ajtó, amely mindig várja őt.

(Dr. Orbán Ilona)

★

Orvoscsoportok Amerikától Európáig azt vizsgálják, hogy mi az összefüggés vallásos hit, ima és egészségügyi állapot között. „Nem Isten létezését kutatjuk, csak arra vagyunk kíváncsiak, befolyásolja-e az imádság a biológiai folyamatokat” – írják. Hozzá kell tennünk: az imádkozás nem az agyvelő, az anyagi szerveződés produktuma. Az ima titka: Jézus. Betegeimnek, a bajbajutottaknak, a kétségbeesetteknek nagy szeretettel üzenem: imádkozzanak rendszeresen szeretetből, hittel és bizalommal.

(Kerényi Lajos)

Gyüre Lajos

BETHESDA VIZÉT...

...nem láttam én, partján
nem ültem, mint a sánták, bénák és vakok,
de hullámai bennem fel-felverődnek,
lépésem felfogják sós hullámok, habok,
és víznek Krisztus felé szárnyas
angyalok.

Földi kincseim mind-mind elé rakom,
forró fövényes partján ott a parittyám,
morajló vizéből feldobott iszapom,
ékszeres ládám titkos lakatját nyitnám
tele ékes gyönggyel, szép, míves szavakkal,
mondanám: neked hoztam, győztes harcon
nyertem, és most itt van, ez a fegyverem,
tollam: kardom.

S ha merülnék, nyújtana megváltó kezet
(munkálna bennem a múlt emlékezet),
emelne föl magához, s várna egy szóra,
„Uram Jézus, segíts!”, vagy valami más
hasonlóra.

De nekem – partra vetett hal, félig halva –
a forró fövényre dőlve nincs más gondom,
csak keresni, rálelni új, míves szavakra,
tölteni napom, s várni, hogy hull a manna,
az éltető, mely testemet úgy járná át,
hogy szülne új ígéseket,
nevét tenném föléje mint felségjelként
tündöklő éket.

S hályogos szemem nem látja, hogy jön felém,
váltott lovakon nyargal szolgálád, küldötted –
s mielőtt szólanék szép míves szavakkal,
elföldel és puha szárnyával betakar,
futó homokból fejemhez párnát görget
Mihály, a szárnyas angyal.

Az ÚR színe előtt

Uram, Istenem, kihez fordulhatnék a nyomorúság idején, ha nem Tehozzád, drága mennyei Atyám? Te minden irgalomnak Atyja vagy és minden vigasztalásnak Istene; olyan Isten, aki megsebez, de be is kötöz, aki ver, de meg is gyógyít. Szívem mélységéből kiáltok most hozzád. Uram, nagyon szorong az én szívem, tekints le fájdalmamra, vezess ki a nyomorúságból, vigasztalj meg és erősítsd meg az én bánatos lelkemet. Te mondtad: Hívj segítségül engem a nyomorúság idején, én megszabadítalak, és te discsőitesz engem. Istenem, nyisd fel szemedet, és tekints le rám, mert nagy az én szomorúságom. De Uram, nyisd meg az én szememet is, hogy lássam, hogy mindenféle módon kiérdemeltem tőled a büntetést és nem vagyok méltó a kegyelmedre. Uram, Te ismered romlottságomat, szívem keménységét, akaratom ellenállását. Te tudod, milyen szerencsétlenségbe jutnék, ha magamra lennék hagyatva. Ezért add, hogy mindig a Te szent akaratodat teljesítsem, komolyan készülhessek a tökéletesebb életre, ahol megszűnik minden nyomorúság, ahol az összes sóhaj és siránkozás átváltozik örömujjongássá, ahol a szenvedés örök örömmé változik. **Ámen.**

Georg Joachim Zollikofer

Szolgálat és segítség

A segítség ajándéka az *IKor 12*-ből a *Róma 12,7*-ben még konkrétabb, úgy van kifejtve mint a szolgálat (diakónia) és az adakozás ajándéka. Ott az áll, hogy az adakozó a szerénységben munkálkodjék (8a v.). Lehet, hogy hajlamosak leszünk ezt az ajándékot lebecsülni, túl testinek tartani, és rosszul felfogott lelkeségünk okán nem is tartjuk a Lélek ajándékának. De amint látjuk, a Szentírásban a Szentlélek ajándékai nemcsak az ún. lelki szférát, hanem az életet egész teljességében érintik.

Az Írástól távol áll az ún. dualizmus, vagyis az élet lelki és testi szférára való osztása; tehát a szolgálat is az élet egészét érinti. Az egyháznak elsősorban missziói feladata van: hirdetni a megváltás evangéliumát és így szerezni Jézusnak tanítványokat (*Mt 28,19*). Ezt a fő feladatot nem szabad elhanyagolnunk, esetleg feladni vagy csak diakóniával helyettesíteni. De a segítségiszolgálat – különböző formákban – az igaz hit jele, mivel a hit cselekedetek nélkül steril maradna és halott lenne.

Ezeknek a cselekedeteknek látható és kézzelfogható formájuk van, és főleg az időseknek, betegeknek, rászorultaknak való szolgálatot jelentik. Hiszen az utolsó ítéletről szóló bibliai részben Jézus Krisztus felsorolja a segítség különféle cselekedeteit: „Mert éheztem, és ennem adtatok, szomjaztam, és innom adtatok, jövevény voltam, és befogadtatok, mezitelen voltam, és felruháztatok, beteg voltam, és meglátogattatok, börtönben voltam, és eljöttetek hozzám” (*Mt 25,35–36*). És amikor azok, akiknek mondja, megkérdezik, mikor tettük ezt veled, Uram, így válaszol nekik: „...amikor megtettétek ezeket akárcsak eggyel is a legkisebb atyámfiái közül, velem tettétek meg” (*40b v.*). És fordítva, amit nem tettetek meg eggyel a legkisebb atyámfiái közül, velem nem tettétek meg. Tehát az Úr Jézus ezt az ún. közönséges szeretetszolgálatot és segítséget nemcsak elismeri, hanem azonosul a rászorulókkal – úgy, hogy a rászorulóknak végzett szolgálatot a neki végzett szolgálatnak tartja.

De a *Róma 12,8*-ban az apostol ezt még jobban kifejti, és hozzákapcsolja az „adakozás” ajándékát, és azt mondja: az adakozó szerényen buzgólkodjék. Az adás nem jellemző az emberre, hisz inkább vagyunk hajlamosak elvenni és kapni, mint adni; csakhogy az Írás arra tanít, hogy boldogabb dolog adni, mint kapni, ezért az adakozás a Szentlélek ajándékai közé tartozik. Bár az adakozással nem érdemljük ki a kegyelmet (az nekünk ingyen adatott, érdem nélkül), de ha nem nyilvánul meg az adakozásban mint a hála kifejezésében, szegények maradunk, mert aki szűkön vet, szűkön arat.

Ezért Pál apostol azt írja Timóteusnak, hogy parancsolja meg az e világban gazdagoknak, hogy tegyenek jót, „legyenek gazdagok a jó cselekedetekben, adakozzanak szívesen, javaikat osszák meg másokkal, gyűjtsenek maguknak jó alapot a jövőre, hogy elnyerjék az igazi életet” (*1Tim 6,18–19*). A szolgálat és az adakozás ajándékáért imádkozunk, hogy ajándékozzon meg Isten minket vele, hogy hitünk nyilvánuljon meg jó cselekedetekben, és hozzon bő gyümölcsöt!

Ján Janovčík

Amikor a kórházi lelkigondozásról ejtünk szót, az első, amivel foglalkozni kell, a helyzet (homiletikai szituáció), ahol a kórházi prédikáció elhangzik.

Tudomásul kell venni, hogy a kórház az igehirdető, de az őt hallgatók számára is idegen terület. Templomi istentiszteleten vagy gyülekezeti bibliaórán „otthon” vagyunk, általában ismerjük is azokat, akikhez szólunk. A kórház természetesen egészen más, és a betegek is különböző helyekről jönnek, nem is mindig gyülekezetből. Ezt a helyzetet át kell hidalni, és az a jó, hogy ez lehetséges. Lehetséges, mert Isten igéje mindenütt, minden helyzetben, minden időben ugyanaz. Lehetséges, mert ahol az ige megszólal, az a hely szentté lesz. Ahol van kórházi ápolna, ott ez egyértelmű, de ugyanez megtörténik akkor is, ha az áhítatot egy társalgóban, nővérszobában vagy tanteremben tartjuk. Szentté lesz a hely a fekvő beteg ágya mellett is, ahol bizony nemegyszer méltatlanok a körülmények, és még a csendet sem tudjuk biztosítani.

Ha az ige erejében való biztos hittel állunk oda, akkor meg fogjuk tapasztalni, hogy mint egy búra borul fölénk a szentség, és kioltja a zavaró körülményeket.

Szorosan kapcsolódik ehhez az a tény, hogy a lelkész (igehirdető) a kórházban nem magánember. Nem biztos, hogy ezzel mindenki egyetért, de nekem meggyőződésem, hogy nem is lelkigondozó. Természetesen van ilyen feladata is, a kettő mereven nem választható el egymástól. Mégis vallom, hogy a betegek a kórházban adott időben a lelkészt várják, egyházuk képviselőjét; az igehirdetőnek pedig úgy kell megjelennie mint Jézus Krisztus küldöttének, tőle van a megbízatása.

Ezt jelezni kell az öltözködésében is, ami színében, stílusában legyen konzervatív, jobbat nem tudok: fekete-fehér. Kivételes esetektől eltekintve az úrvacsorai szolgálatot palástban kell végezni. A forma ne legyen formalitássá! Pl. egy intenzív osztályon az ott kötelezően előírt ruházatban szolgálunk.

Itt érdemes arról is szólni, hogy a kórházlelkész nem azonos a kórházi szolgálatot is végző gyülekezeti lelkésszel, de magam ilyen vagyok, és általában ma erre van lehetőség. Ha egy kórháznak – esetleg többnek együtt – van állandó lelkésze, aki meghatározott időben megtalálható, elérhető, aki ismeri az orvosokat, ápolókat, egészen mások a lehetőségei, mint a sok egyéb elfoglaltsága mellett kórházban is szolgáló gyülekezeti lelkésznek. A kórházi lelkészi szolgálat még megszer-

vezésre vár, ugyanúgy szükség van rá, mint a tábori, illetve a börtönlelkészre. Ezen belül külön nagy probléma a krónikus osztályok szinte teljes ellátatlansága. Kicsit más az idők otthona, azt könnyebb bekapcsolni a gyülekezet életébe, az ott végzett munkában szívesebben vesznek részt a gyülekezeti önkéntes segítők is.

Amiről idáig szó volt, az inkább a külső körülményekhez tartozik, bár remélem sikerült érzékeltetni mindezek fontosságát. A formának mindenképpen a tartalmat kell szolgálnia. Itt vetődik fel az a kérdés, hogy miről szóljon a kórházi igehirdetés?

Vannak-e úgymond „kórházi” textusok? Kell-e válogatni az igék között? Úgy gondolom, hogy nem. Legszívesebben nem is beszélnék kórházi igehirdetésről, inkább kórházban elhangzott prédikációról vagy áhítatról. Megfelelő módon mindenről lehet és kell beszélni, természetesen alkalmazkodva a helyzethez. Sok érzékeny dologra kell figyelni, ez érvényes még a példákra is! Ebben a kérdésben számomra Pál apostol szavai az irányadók: „...nem tudok közöttek másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítettéről” (1Kor 2,2b). Ugyanezt fogalmazták meg elődeink a Heidelbergi káté első kérdésében és feleletében. A beteg embernek (is) Krisztusra van szüksége: ha ismeri – azért, ha még nem ismeri – azért.

Sajátos vonása a kórházi szolgálatnak, hogy bár készülni mindig kell, de a kórház a lelkész számára az improvizációk helye. Ott és akkor kell dönteni, ha kell, változtatni az előre elkészített mondanivalón. Tekintettel kell lenni a hallgatók korára és fizikai állapotára is. Legjobb a rövid és még rövidebb áhítat – lehetőleg egy központi mondanivalóval.

Külön kell szólni az imáról! Igehirdetésre nincs mindig lehetőség, imára mindig van. Meg kell különböztetni a lelkipásztor magában elmondott személyes imáját attól, ami elhangzik, ami mindig legyen közösségi, mert hallgatnak bennünket azok a szobában tartózkodók is,

akik látszólag nem vesznek részt az áhítatban. Legyen viszont személyes, mert a betegnek éreznie kell, ez az ő imája, vele – érte mondja a lelkész. Ha igényli, engedjük őt is megszólalni, esetleg erre bátorítsuk is, de soha ne erőltessük! Áldásadás nélkül soha ne jöjjünk el egy ágytól sem!

A sokféle ember és sokféle helyzet, illetve probléma, mindig hordoz valami általánosat is. Hadd osszam meg néhány ilyen tapasztalatomat!

A hitben élő, imádkozó, igeolvasó beteg – nehéz helyzetében – megerősítést vár. Igét és közösséget, amit a körülmények miatt nélkülöz. Sok esetben nem lát jól, nehézkes a rádió hallgatása is; és ha mindez meg is van, akkor is sokkal többet jelent a közös igeolvasás, élő igehirdetés, ima. Nem mond ennek ellent az sem, hogy van, aki az életét akarja elmesélni; azt is türelmesen meg kell hallgatni! Az ilyen betegeket megnyugtatja az a tény, hogy egyháza törődik vele, nem hagyja magára.

Gyakori az a fogadtatás is, hogy „én nem gyakorolom a vallásomat” – mégis, az emlékek nyomán felléphet a vágy, illetve hiányérzet. Ezért fontos az előzetes hívogatás, ami felelősségteljes és nehéz feladat. A lelkipásztor dolga itt elsősorban a továbbsegítés. Szerencsés, ha van lehetőség többszöri beszélgetésre.

A beszélgetések során sokszor derül fény hosszú idők óta rendezetlen problémákra. Meglepően sokszor találkozom – különösen idősebb emberek között – egyes házasságból adódó problémával, ami sokszor vezet a lelki otthon hiányához. (Hova is tartozom?) A megoldás mindig egyedi. A betegség gyakran veti fel a „miért pont én?” kérdését.

„Ha gyalogosokkal futva is kifáradsz, hogyan fogsz lovakkal versenyezni, ha csak nyugodt földön érzed biztonságban magad, mit csinálsz a Jordán sűrűjében” (Befejezés a 4. oldalon)

„Én magam is csak a többiek által bontakozhatok ki. Nem csak azért van rájuk szükségem, mert olyan sokat jelentenek nekem. Azért is szükségem van rájuk, mert annyira sokat tehetek értük.”

(Phil Bosman)

Kórházi ágy mellett

Igehirdetés a kórházban

(Befejezés a 3. oldalról)
ben?!” (Jer 12,5). Különösen élő ez a probléma ott, ahol a hagyományos vallásosság nem jutott el a Jézussal való személyes találkozásig. A „vallásosság falát” nehéz áttörni.

Ehhez a kérdéskörhöz tartozik az is, amikor valaki a szenvedést, a betegséget büntetésként éli meg. Ebben az esetben első és legfontosabb a bűnbocsánat hirdete: a kegyelem mindenre érvényes, régi bűnökre is! A feloldozás a félelmekre vonatkozik, az őszinte, nem önmarcangoló bűnbánat jó dolog. Istennek célja van a szenvedéssel, akkor is ha nem értjük; nem is biztos, hogy értenünk kell. Ugyanakkor szabad keresnünk a szenvedés hasznát. A kérdés nem az, hogy miért, hanem: Mit akarsz, Uram, az életemben a szenvedéssel?

Sokat szenvedő, idős betegektől sokat halljuk: „Elég volt! Elfáradtam!” Gyakran az is kérdés ilyenkor, alávesse-e magát a beteg egy újabb műtétnek, fájdalmas kezelésnek. Természetesen szabad haza-

vágni, de nem szabad türelmetlenül siettetni az elmúlást. Itt is az ige az irányadó: „Szorongat ez a kettő: vágódóm elköltözni és Krisztussal lenni, mert ez sokkal jobb mindennél, de miattatok nagyobb szükség van arra, hogy életben maradjak” (Fil 1,23–24). Segít, ha hivatkozunk ilyen helyzetekben a hozzátartozók szeretetére, akik a maradást kívánják. Nehezebb a helyzet magányosok esetében. De amíg Isten orvosokon, gyógyszeren, műtéteken keresztül ad reménységet (lehetőséget) a továbbélésre, ezt el kell fogadnunk.

A fentiek látszólag inkább a lelkigondozás területére tartoznak, mindezt mégis azért tartottam fontosnak rögzíteni, mert ezekre a problémákra a válasz erőltetés nélkül előjön, elő kell jönnie az igehirdetésben. Számtalanszor látom az arcokon, szemeken, hogy az elhangzott ige, igemagyarázat választ adott a ki nem mondott kérdésekre is. Az igehirdető Szentlélekért való imádsága ehhez mindenkor megadja a segítséget.

Ha valahol, akkor a kórházi szolgálatok során meg tud valósulni az igazi ökuméné. Közel kerülhetnek egymáshoz a szolgálattevők és a gyülekezet. Jó példa erre az alkalmakra való közös hívogatás. Nincs itt helye teológiai fejtegetésnek, ami azért nem jelenti a mindent összemosást sem.

A lelkész jelenléte a kórházban mindig misszió. Misszió a nem hívő szobatársak, a kórház dolgozói, sőt a látogatók felé is. Magam nem vagyok híve a harsány térítésnek, mert az még ellenkezést is kiválthat. Tagadhatatlan, hogy még így is találkozom merev elutasítással, de ez nagyon ritka. Gyakori viszont, hogy beszélgetés során (ami lehet, hogy csak egy-két szó) könnyen adódik kapcsolódási pont. Itt is nagy szerepe van az improvizációnak, a lehetőségek felismerésének.

Az orvosokkal és ápolónőkkel való kapcsolatról is kellene beszélni, de velük alig találkozom, mert vasárnap kevesen vannak és nagyon elfoglaltak. Ha szükség van rá, segítőkészek, de inkább egyfajta közömbösséget és ismerethiányt tapasztalok a részükről. Ez is azt bizonyítja, hogy nem a ma létező „partizánmunkára”, hanem szervezett kórházlelkészi szolgálatra van szükség.

Demeter Vilma

A legnagyobb szeretet

Gyermekeimet egy Garam menti kis falucskában, Kiskoszmályon töltöttem a harmincas évek elején. A református árvaházban hatvanan voltunk. A kis falucska egyetlen iskolájában harmincan tanultunk a nyolc osztályban. Egy tanító tanított bennünket, aki igazán néptanító volt. Nemcsak a betűvetést tanultam meg tőle, hanem azt is, hogyan kell igazán szeretni azt, akinek szüksége van a szeretetre.

Az én tanítóm nagyon jól tudta, hogy árva vagyok, fél éves korom óta a faluban lévő református árvaházban nevelnek. Még ma is emlékszem azokra az igaz történetekre, amelyeket saját életéről mondott el. Szülei nincstelen zsellérek voltak. Könnyes szemmel mesélte el, hogyan hordta évekig a kenyér nélküli tarisznyáját, amelyben csupán a palatábla és egy palavesszőcske árvaházban nevelnek. Azonban kitartó munkával, sok-sok verejtékkel, tandíjmentességgel mégis sikerült a tanítói pályára eljutnia. Ezt én akkor nagyon jól megjegyeztem.

Nagyon tiszteltem őt, nemcsak azért, mert megosztotta velem tízórai kenyérét, hanem éreztem szeretetét akkor is, amikor megsimogatta bozontos fejemet, ha olykor-olykor a gyengeség elnyomott az első padban és elaludtam. Nemcsak tiszteltem,

szerettem is őt, csak akkor még nem tudtam megfogalmazni, hogy én is ilyen tanító szeretnék lenni, mint ő.

Az 1937-es esztendő tragédiája láncolt igazán hozzá. Már az elemi iskola harmadik osztályába jártam. Kemény, decemberi hideg volt, s én csaknem halálosan megbetegedtem, 41 fokos lázzal feküdtem. Orvos legközelebb csak 15 km-re volt. Tanítóm minden gondolkodás nélkül vállalkozott rá, hogy kerékpáron elvisz hozzá. Csakhamar meleg kendőkkel körülvéve ültem kerékpárján – maga előtt tartva –, s lihegve taposta a pedált hegyen-völgyön át. Rettenetes hideg szél fújt, de én ezt a kendők melegében alig érezhettem. Az egyik hatalmas lejtőn a felerősödött szél hirtelen lekapta tanítóm fejéről a kalapot. Körös-körül erdő és sűrű sötét volt. Vissza nem mehetett érte, hol is kereste volna, de tudta azt is, hogy minden elmulasztott perc az én életembe kerülhet. Még erőteljesebben kezdett hajtani, hogy minél előbb orvoshoz érkezzünk. Időben meg is érkezünk, és én azonnal a lévő kórházba kerültem.

Arra már nem emlékszem, mit mondott búcsúzáskor, csak éreztem a forróságát izadt arcának és szíve szeretetének. Nélkülem indult vissza még azon az éjjelen, ka-

lap nélkül. Két hétig voltam a kórházban, és reménykedve vártam, hogy az én tanítóm jön értem, ő visz haza. Azonban már nem jöhetett. Híre jött annak, hogy súlyos betegen fekszik agyhártyagyulladás.

Hazaérkezésemkor meglátogattam. Már súlyos óráit élte, de még megismert. Magához szorított, és csak ennyit mondott: „Örülök, hogy meggyógyultál, tanul szorgalmasan, és légy helyetted tanító!” Nem sokára bekövetkezett a tragédia, meghalt az én kedves tanítóm, aki nekem apám volt, mindenem, jótevőm, megmentőm.

Mindenkit megdöbbenett a hír. Gyászolta őt az egész falu, de legjobban én, mert talán csak egyedül én tudtam, hogy miattam lett súlyos beteg. Akkor én csak azt értettem meg, hogy olyan nagy szeretetet kaptam tőle, ami legnagyobb a világon, hisz képes volt feláldozni önmagát énért.

Pár év múlva azonban már azt is megtapasztaltam, hogy Isten bűnbocsátó szeretete még ennél is nagyobb, mert Ő az egyszülött Fiát áldozta fel az én bűneimért. Ezt a bűnbocsátó nagy kegyelmet én már tizenhat éves koromban elfogadtam, Isten gyermeke lettem, örök életem van. Őt szolgálhatom. Ez a boldog öröm tölti be szívemet.

Szenczi László
(Reformátusok Lapja, 2008/1.)

A tizenhárom fejezetből álló mű Gary Chapman lelkigondozói munkájának tanulságaiból, a Szentírás tanulmányozásából és pszichológiai kutatásokból született. Mindenkihez szól ez a könyv, hiszen melyikünk az, aki haragjában, indulataitól vezérelve ne tett vagy ne szólt volna olyat, amit azután mélységesen megbánt.

Mi is a harag? Honnan ered ez a képességünk? Mi a harag célja? Miért gerjedünk haragra? Miként uralkodhatunk rajta? A szerző egészen egyszerűen, esettanulmányokon keresztül okítja az olvasót, miként lehet helyes mederbe terelni haragunkat.

Kétféle harag létezik: jogos és indokolatlan – fontos a beismerés. Az elfojtott haragnak pedig ne adjunk helyet! A harag mint érzés önmagában még nem bűn, de ha helyet kap a szívünkben és elraktározzuk magunkban, akkor nemcsak megkeseredünk, hanem vétkezünk is. Pál apostol is figyelmeztet: „Ha hara-

Szlovák–magyar szótár

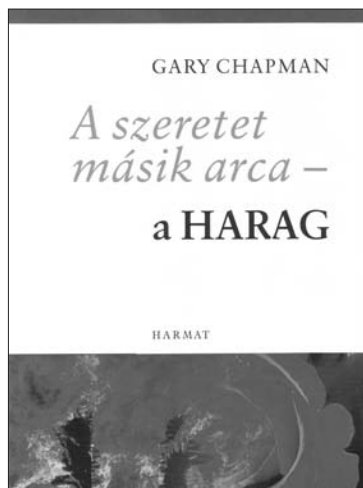
Öt év után ismét napvilágot látott a Tankó László és kollektívája által összeállított szlovák–magyar kéziszótár. Az előszó szerint kiadását az indokolta, hogy a szerzők szerettek volna eleget tenni gyorsan változó világunk igényeinek.

A bővített, magánkiadásban megjelent szótár több mint 4000 új szóval többet tartalmaz. Utánvéttel megrendelhető az alábbi címen: **Dr. Tankó Ladislav, Sv. Vincenta 2, 821 03 Bratislava, tel.: 0903/931 616. Ára: 390 korona.**

A szeretet másik arca – a HARAG

gusztok is, ne vétkezzetek»: a nap ne menjen le a ti haragotokkal, helyet se adjatok az ördögnek” (Ef 4,26–27). Minél gyorsabban takarítsuk ki a szívünket, nehogy gyűlöletté fajuljon a

sok elraktározott harag, hiszen Isten a tenger mélyére veti a vétkeinket, és az embernek is adatott a megbocsátás képessége. „...bocsátsatok meg

egymásnak, ahogyan Isten is megbocsátott nektek a Krisztusban” (Ef 4, 32b).

Felfedi ez a könyv azt is, hogy hogyan tekint Isten az ember haragjára, s haragudhatunk-e önmagunkra, s netán Istenre is. Nem utolsósorban kitér arra is, hogy hogyan taníthatjuk meg gyermekeinket arra, hogyan kezeljék haragjukat. Hiszen a gyermekek elsősorban a családban, a szülőktől tanulhatják meg a harag kifejezésének pozitív mintáit is.

A harag helyes kezelésének elsajátítása egy életen át tartó folyamat. Ezért elolvasásra ajánlom a könyvet azoknak az olvasóknak, akik szeretnének jobban szembesülni önmagukkal, szeretnék levetkőzni kicsinyes dolgokból fakadó haragjukat s szeretnének megfelelni az isteni elvárásnak, ami a következő: „A harag isteni rendeltetése az, hogy konstruktív cselekvésre ösztönözze az embert, ha bűnnel vagy igazságtalansággal szembesül” (21. o.).

–vm–

(Harmat Kiadó, Budapest 2005)

Jónás jele

Harm Jan Boiten holland református lelkész 2006 nyarán egy konferenciakörúton vett részt egyházunkban egy munkatársával. Egyházmegyénként találkoztak egyházunk lelkészi karával, hogy közösen foglalkozzanak Jónás könyvének üzenetével a *Jónás jele* – prédikáció Jónás könyvéről elnevezésű konferencián. Igehirdetéseinek kiadá-

sára egyházunk azért vállalkozott, mert úgy gondoljuk, hogy szélesebb körben való terjesztésük épülésére lehet híveinknek s valamennyi érdeklődő olvasónak. A könyv ára 150 korona, megrendelhető a lelkészi hivatalokban.

Feladvány

Minek az előképe Jónás háromnapos tartózkodása a halban?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **március 15-ig** nyílt levelezőlapra, képeslapra vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A decemberi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik a testet öltésre vonatkozó igeként a Jn 1,14-et adták meg.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Liliium Aurum Kiadó jóvoltából – könyvjutalomban, mégpedig **Csatlós Irén** (Bés), **Damko Valéria** (Reste) és **Tarics Jolán** (Párkány). Mindhárman Liszka József *És az Ige testté lőn...* című könyvét kapják. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

A böjti időszakot (amely idén február elején érkezett el) három ún. előkészítő vasárnap előzi meg. Közülük most a vízkereszt (a múlt hónapban erről szoltunk) utáni második vasárnap az első.

Az első előkészítő vasárnap, a *hetvenedvasárnap* idén tehát január harmadik vasárnapjára esett, ezt követte a *hatvanadvasárnap*. Ez az időszak az egyházi évben az ember földi vándorútjáról szól, melyen a keresztyének Isten kegyelmi fényében járhatnak, bizalommal tekinthetnek Istenükre. E vasárnapok evangéliumai a szőlőmunkás példázata (Mt 20,1–16) és a magvető példázata (Lk 8,4–15), továbbá a korinthusi ígék a versenyfutásról a hervadhatatlan koszorúért (1Kor 9,24–27).

A harmadik előkészítő vasárnap idén február első vasárnapjára esik, melynek neve *ötvenedvasárnap*, latin nevét a 71. zsoltár kezdetéről kapta: „Esto mihi” – „Légy [nekem] erős kősziklám, ahova mindig mehetek...” (Zsolt 71,3a). A vasárnap evangéliuma a Lk 18,31–43-ban található: mielőtt Jézus felment Jeruzsálembe, harmadszor is szól tanítványainak szenvedéséről. Az olvasmány jelzi, hogy lassan közeledünk a húsvéti ünnepkörhöz.

Ebben az előkészítő időszakban énekeink témája a földi élettel kapcsolatos; ha bizalommal fordulok Istenhez, „Ellenségimtől ő megtart engem” – énekelhetjük a 18. zsoltárban. Ezen a földi vándorúton: „Hű pásztorkunk, vezesd a te árva nyájadat, E földi útvesztőben te mutass jó utat” – énekeljük a 229. dicséretben. Az Istenbe vetett reménységet legjobban a 273. dicséret utolsó verse fejezi ki: „Ne félj azért háborúdban, Ó, én lelkem, nyavalyádban; Erős légy bizodalmodban, Mert vagy Isten oltalmában”.

A negyvennapos nagyböjt – a farsangi időszakot lezárva – hamvazószerdával kezdődik és húsvétal ér véget. (A negyven

Nagyböjti énekeink

napot úgy kapjuk meg, hogy a vasárnapokat kihagyjuk, mivel a vasárnap nem böjti nap). Ez az időszak a keresztyének számára a bűnbánat, a lemondás, a megtisztulás időszaka.

A hamvazószerdát követő vasárnap nagyböjt első vasárnapja, mely latin nevét (*Invocavit*) a 91. zsoltár 15. verséről kapta: „Invocavit me et ego exaudiam eum...” – „Ha kiált hozzám, meghallgatom...”. A vasárnap evangéliuma a Jézus megkísértésének a története (Mt 4,1–11), ahol magát Jézust kísérti az ördög, miközben Ő böjtöt tart, s így szól neki a 91. zsoltár szavaival:

„»Angyalainak parancsot ad, és azok tenyerükön hordoznak téged, hogy meg ne üsd lábadat a kőbe«” (Mt 4,6b). Énekválasztásunkban kézenfekvő ezért a 91. zsoltárhoz nyúlni. Tartalmában idevágó dicséret lehet a 380. is: „Semmit ne bánkódjál, Krisztus szent serege, Mert nem árthat néked senki gyűlölsége... Akármint halásson az ördög utánad, Az ő tagjaiban dühösködjék rajtad, Mind törrel, fegyverrel siessen utánad, Ha Krisztusban bízol, higgyed, az sem árthat”. De alkalmas az ismert reformációi énekünk, a 390. dicséret is: „Erős vár a mi Istenünk... E világ minden ördöge Ha elnyelni akarna,

Minket meg nem rémítene, Mirajtunk nincs hatalma”.

Nagyböjt második vasárnapja a *Reminiscere* nevet kapta a latin introitus (belépő, kezdő) énekből: „Reminiscere miserationum tuarum, Domine...” – „Emlékezzél meg, Uram, irgalmasságodról, mert azok öröktől fogva vannak...” (Zsolt 25,6). A vasárnap igeszakasza a kánaáni asszony története (Mt 15,21–28), ahol ismét megnyilvánul Jézus „harca” a tanítványokkal és az asszonnyal, de az asszony hite végül erősnek bizonyul. Éneklésünkben feleleveníthetjük a 25. zsoltárt, de nem csupán első versszakával, mivel a *Reminiscere* a 3. versszakban jön elő „Emlékezzél jóvoltodból Nagy kegyelmességedre”.

Nagyböjt harmadik vasárnapja, az *Oculi*, szintén a 25. zsoltárból merít: „Oculi mei semper ad Dominum...” – „Szemem állandóan az Úrra néz, mert ő szabadítja ki lábamat a csapdából” (Zsolt 25,15). Jézus ennek a vasárnapnak a történetében is harcol, ördögöt űz ki a némából (Lk 11,14–28), ami kapcsán ördögi hatalommal vádolják meg.

A hívő élete is harc a bűn ellen, de: „Az igaz istenfélőknek Megjeleníti titkait, És az őbenne hívőknek Megmutatja kötését. Istenhez szemeimet Felemelem szüntelenül, Ő megőriz engemet, Lábam kivonssza a törbül” (25. zsoltár 7. verse).

A nagyböjt kezdetéhez kötődő verse elején Ady Endre is megpróbálkozik a bűnbánattal:

Hamvazószerdán

– részlet –

Meghajtom bűnbánón fejem
S mit rég' tevék, imádkozom.
Általnyilallik lelkemen
Egy rég' nem érzett fájdalom.
Egy rég' nem érzett fájdalom
Imára szólit engemet,
Hisz' örömtől imádkoznom
Oly régen-régen nem lehet.

Süll Kinga

Az alábbi „fogalmazvány”, amely egyházunk levéltárában található, háborús körülmények közt (közel hatvanöt éve) született. Szerzője egy huszár szakaszvezető, címzettje Varga Imre rimaszombati lelkipásztor, aki tizenkét nap múlva már válaszol is rá. A válaszból megtudhatjuk: „Minden írást, amely a messzi orosz földről jön hozzánk, nagy szeretettel és igaz érdeklődéssel olvasunk.” Kiderül belőle az is, hogy Varga Imre a levél mellékletét képező verset a férfi összejövetele, a Kálvin-körben szerette volna felolvasni, „mert – mint írja – benne az izzó magyar hazaszeretethez és az Istenbe vetett erős református hitnek szép példáját látom.” Hogy végül a felolvasására sor került-e, nem tudjuk, de a levél és a vers egy részlete közreadásával ma is aktuális gondolatokat tárunk olvasóink elé. (A szerkesztőség)

Nagyságos Nagytiszteletes Úr!

Idegen ajtón kopogtatok, de úgy érzem, hogy a válasz az lesz, hogy tessék. Bocsánatot kérek, hogy soraimmal kellemetlenkedem, de mivel szabadkai huszár vagyok és a vallásomat szeretem, s minden ünnepnapot kihasználtam, hogy az Isten házát megláthassam, felebaráti szeretettel imádkoztam a rimaszombati református testvérekért, míg Szabadkán voltam.

Ezek után kötelességemnek tartottam, hogy megemlékezzem a nagytiszteletes úrról és a gyülekezetéről. Mint magyar huszárok harcolunk a mi hazánkért és nemzetünk szebb jövőjéért, s ezért szüksége van minden magyar embernek, hogy szeresse felebarátját, mint önmagát. Mellékelten küldöm e laikus fogalmazványt, mit itt tapasztaltam ebben a (ronda) paradicsomban. Bocsánatot kérek a csúnya írásomért és a levél spórlásáért, mert hisz nem odahaza vagyok, és a szükség mindent megbont. Hisz míg ezt írtam egypár puskaropogás addig is elhangzott. Nagyon szépen kérem a nagytiszteletes urat, ha levelem kézhez kapja, méltóztassék egypár sorral tudatni. Mert itt jobban tudjuk a levelet értékelni, mint sok ember azt, hogy ő a családjával kelhet és fekkhet. Az Úr Isten áldása és szeretete maradjon a rimaszombati református egyház minden egyes tagjával és velünk is, a kint küzdő bajtársaimmal együtt.

Szeresd felebarátod, mint önmagadat!

Fújdogál az őszi szellő a keleti fronton, zúgnak a sárguló falevelek; zúgásukat nem hallani az ágyúk dübörgésétől és a repülők bűgásától. Minden zörgés, minden zúgás csak azt zúgja, hogy szeresd felebarátodat, mint te magadat. Kedves testvérek, e pár szóban foglalom össze, mi a szeretet. Kérdelek, testvér. Vajon megvan-e tebenned a felebaráti szeretet? Akkor mondhatod, hogy megvan, ha életedben úgy cselekedtél, hogy a te felebarátodnak a kárára nem volt; s ha más megdobott követ, te visszadobtad kenyérrel. Testvér, ha ezt érzed, hogy megtetted és megteszed továbbra is, akkor vallhatod, hogy szeretem felebarátomat, mint magamat.

Egyik bevetés alkalmával erős tüzet kaptunk, tartott körülbelül két óra hosszáig. Az Úr Isten velünk volt, s adott erőt és egészséget, míg végre áttörtük az ellenünk álló ellenséges nagy erőt. Nyomulunk előre, egyszer arra vagyok figyelmes, hogy halk jajgatást hallok, minél előbb megyek, annál erősebben hallik a jajkiabálás. Figyelek én is mind jobban, egyszer az egyik bokor mellett meglátom egy ismeretlen felebarátomat. Odamegyek, még éjszán volt, s így szólt: Bajtárs, Isten nevében kérlek, ne hagyj itt, segíts rajtam, mert én már magammal teljesen tehetetlen vagyok. Engem nagyon elfogtak a lelki érzelmeim, s ha ezt nem mondja, akkor is azt éreztem mindjárt: Istenem, ha én volnék így, nekem is fájna, ha itthagynának. Erőt vettem magamon, és fölvettem, elvittem hátra a segélyhelyre, és ott bekötöttük. De

Szeresd felebarátod, mint önmagadat!

testvér, míg ez történt, addig is tüzeltek ránk a mi ellenfeleink. Arra nem gondolva, míg viszem, tán engem is lelőnek, hanem arra gondoltam, hogy ez nekem bajtársi kötelességem így cselekedni. Testvér, nehogy azt gondold, hogy ez csak ott történhet meg veled, ahol ágyúk dörögnek és bombák robbannak! Nem, hanem ez megtörténhet a te szerény kis otthonodban is, ahol úgy érzed, hogy biztosítva van a te életed. És gondold arra, hogy esne neked, ha ilyen sorsban vagy és magadra hagyják!

Egyik községen mentünk keresztül, láttam embereket, kicsit, nagyot, és csak a keserűség sírt az arcukról. Egynéhánnyal szóba eredtünk, és sírva panaszkodtak. Az egyiknek az édesapját, a másikat az édesanyját vagy testvérét gyilkolták meg. Láttam egy kisfiút, körülbelül négyéves volt, és fogott egy másfél éves kicsit az ölében. A kicsi sírt keservesen, a nagyobbiknak hullt a könnye, és így szólt: Ne sírj, öcsikém! Kérdeztük tőlük, hol vannak a ti szüleitek. A gyermek sírva mondta, hogy az éjjel agyonszúrták az apját, az édesanyjának levágták a mellét, a házukat kirabolták és fölgyújtották. Testvér, ha szíved van, akkor meg tudod érezni, milyen keserű sors vár azokra a kicsi gyermekekre, kik elvesztették mindenüket, mit pótolni nem lehet, a szülőket. De nem egy, hanem ezer és ezer család jár így.

Tiszteld a magyar honvédséget, és imádkozzatok a kint szenvedőkért, hogy adjon a jó Isten erőt és egészséget nekik, hogy tudjanak kitartani, hogy nálunk ez a keserűség ne következhesen be. Értékelj, mit szenvednek a kint lévő bajtársak! Míg ti alusztok nyugalommal odahaza, kint bajtársaink puskák ropogása mellett esőben, sárban, hidegben, fagyban virrasztanak a ti álmaitok felett. Testvér! Ne irigykedj a te felebarátodra! Gazdag, ne bántsd a szegényt! Szegény, ne irigykedj az ő gazdagságáért, mert te még lehetsz gazdagabb is, mint az a vagyoni gazdag. Adjatok hálát az Istennek, hogy ad erőt és egészséget és családi boldogságot, hogy nem vert meg azzal a keserűséggel, amit itt szenvednek a mi lengyel testvéreink. Szeresd az Isten házát, s légy gyakori látogatója lelkiileg, ne csak külsőleg mutasd! És az Isten nevé hiába fel ne vedd, mert az Úr nem hagyja büntetés nélkül. Ne káromkodj! Mert olykor nem tudod, mit cselekszel. Értékelj az életet, és adj hálát az Istennek, hogy ép és egészséges vagy, hogy nem éreztet veled fájdalmas keserűséget.

Ezt írja tapasztalat szerint egy kint szenvedő bajtárs, ki szereti hazáját, vallását, szüleit, testvéreit, rokonait, jó barátait, és ezt vallja: szeresd felebarátodat, mint önmagadat.

Kedves Testvérek! Éljetek át e laikus fogalmazványt, szeressetek minden felebarátot, és éljetekek békességben! A jó Isten áldását kérem az én hazámra és a sok küzdelmet átélő kormányzónkra, s az én gyülekezetemnek minden egyes tagjára. Kívánok erőt, egészséget, az Isten áldását az én drága szüleimnek és mindazoknak a szülőknél, kik sok szenvedést és keserűséget viselnek szívükön az ő távollévő gyermekük, bizonytalanságuk miatt. Az Úr Isten áldása és szeretete maradjon a gyülekezet minden egyes tagjával és velünk is, a kint szenvedő bajtársaimmal együtt, és tartuk be ezt a szót, hogy szeresd felebarátodat, mint önmagadat!

Felebaráti szeretettel búcsúzik a keleti frontról, búcsúszavam így hangzik:

„...Hazám, érzem vérző sebedet.

Bízunk az Istenben, ez a seb beheged.

A sok szenvedés után ránk virrad egy szép reggel,
Imára kulcsolja kezét minden magyar ember...”

1943. X. 20.

Wohányi Gyula huszár szakaszvezető

Közzéteszi: Kis Lucia

Isten iránti hálával emlékezünk meg néhai **Csáji Pál** lelkipásztor-egyházértörténészről és fivéről, néhai **dr. Csáji Bertalan** orvorról, Egyetemes Egyházunk fő-gondnokról, falunk szülöttéről.

Csáji Pál az ősi kálvinista Csáji család első fiúgyermekéként 1902. április 20-án látta meg a napvilágot Nagyidán. Elemi iskolát Nagyidán, gimnáziumot Rozsnyón végzett – 1920-ban érettségizett. Teológiai tanulmányait Sárospatakon kezdte, majd továbbképezve magát, a németországi Hallében és Bonnban fejezte be. Vallástanári oklevelét Kolozsvárott szerezte. 1924-ben segédlelkészé-
ként, 1928-tól már beiktatott lelkészé-
ként végezte szolgálatát Szepsiben. Itt vette feleségül **Schürger Iлона Évát**. Három gyermekük Csaba (1932), Emese (1934) és Attila (1939) a szépi parókián született, míg Ildikó nevű leányuk már Kassán, ahol Csáji Pál mint vallástanár tevékenykedett 1942-től 1947-ig. Ez idő alatt, 1945-től 1947-ig helyettes lelkészé-
ként szolgált Abaújszínán és Kisidán. Az 1947-es kitelepítés folytán került Magyarországra. Itt 1952-ig több helyen segédlelkészé-
ként tevékenykedett, majd 1952. május 15-től a Ráday Levéltárhoz rendelték, ahol 1962. január 1-től haláláig a dunamelléki egyházkerület levéltárosa volt.

Budapesti segédlelkészisége idején, valamint levéltári munkája mellett egyháztörténeti kutatásokat is végzett. Adatgyűjtései a nagyidai, szépi, miskolci, forrói és számos, itt meg nem említett egyházközség történetéhez kapcsolódtak, valamint **Csáji Márton** miskolci prédikátor, tiszánin-neni szuperintendens munkássága és élete kapcsán a **Csáji** és a **Pósházy** családokra vonatkoztak. Munkáit és gyűjtéseit halála után felesége **Újszászy Kálmán** teológiai tanárnak, gyűjteményigazgatónak adta át megőrzés céljából, így azok a sárospataki levéltárban vannak elhelyezve a történészek és kutatómunkát végzők számára. Több dolgozata nyomtatásban is megjelent. A legjelentősebbek ezek közül: *A magyarországi református eklézsiák és prédikátorok első hivatalos összeírása 1725–1729* (1958). *Énekeskönyv-revizio kísérlet 1729-ben, Jessenius György (Életrajz a cseh protestantizmus történetéből), Csider Szabó Pál éneke*.

1964-ben a miskolci Szentpéterkapui kórházban halt meg. Földi maradványait Miskolcon a Deszkatemetőben

ISTEN KÉT NAGYIDAI SZOLGÁJA

Emlékezés Terebesi Csáji Pálra és dr. Terebesi Csáji Bertalanra

helyezték örök nyugalomra. Csáji Pált munkatársai szerencsés kezű, fáradhatatlan kutatónak tartották, amit bizonyít gyűjtéseinek, munkáinak sokasága is. Ő is azok közé tartozik, akik a múlt eseményeit kutatva, a jelen és a jövő számára nagyon sok megszívlelendőt hagytak hátra.

1907. október 21-ét írták, amikor a nagyidai Terebesi Csáji családot immáron harmadszor fiúgyermekkel ajándékozott meg az Úr. Ő a keresztség sáramentumában a Bertalan nevet kapta. Az elemi iskolát Nagyidán, a középiskolát Kassán és Sárospatakon végezte. 1928-ban felvételt nyert a prágai Károly Egyetem orvosi fakultására, ahol 1935 júniusában szerzett orvosi diplomát.

Orvosi szolgálatát ugyanebben az évben kezdte meg Kassán, eleinte mint fizetés nélküli külsős, de három év múlva, 1938. január 1-től már fizetéses orvos, decembertől pedig Kassa város tisztiorvosa lett, az is maradt egészen 1944-ig. 1939 karácsonyán feleségül vette **Hagovszky Saroltát**. Házasságukat Isten nem áldotta meg gyermekkel, de Pál bátyja leányát, Ildikót, ők nevelték fel.

1944-től 1946-ig Ausztriában volt hadifogságban, ahol egy osztrák menekülttábor vezető orvosaként tevékenykedett. Mivel a 2. világháború megsemmisítette kassai otthonukat, Nagyidára tér vissza, ahol a református parókia egyik szobáját rendezte be orvosi rendelőnek, itt fogadta a környék tizen-nyolc falujának betegeit. 1948-ban Királyhelmecekre kerül, ahol körzeti orvos, járási orvos, a járási egészségügyi referátus vezető orvosa és a járási egészségügyi intézet igazgatója, ellenőrző és járási higiénikus-orvos lett. Innen huszonkét évi orvosi-körorvosi szolgálatra Tornagörgőre érkezik, ahonnan 1976-ban hatvankilenc éves korában nyugdíjba vonul.

Társadalmi téren a Vöröskereszt szervezetben működött, melyben elsőként valósította meg az önkéntes családi véradás szolgálatát. A lakosság között megszervezte az egészségügyi szolgálatot. Ezekért a szolgálataiért többrendbeli kitüntetéssel jutalmazták. A Szlovák Tudományos Akadémia Néprajzi Intézetének

levelező tagja volt, és a Csemadokban is sokat tevékenykedett.

Hitélete a szülői házban kezdődött, ahol templomjáró szülei és néhai **Almássy Bertalan** lelkipásztor oltogatta belé Isten és az egyháza iránti hitet és hűséget. Majd folytatódott ez a prágai diákévek idején, a nyári református diáktalálkozókon. Ezzel kapcsolatban maga említi önéletrajzában **Sörös Bélát**, a losonci teológia igazgatóját és **Varga Imrét**, akivel mint zsinati elnökségi tag, főgondnok, sok éven át szolgált együtt. Kassán, Nagyidán, Királyhelmeceken és Tornagörgön nemcsak mint orvos, hanem mint hűséges, áldozatkész presbiter is teljesítette hivatását. Három évtizeden keresztül volt Egyetemes Egyházunk főgondnoka. Ezt a feladatot a legnagyobb odaadással és hűséggel végezte el. Nyugdíjasként ugyanilyen odaadással szolgált a kassai gyülekezetben és mint egyházmegyei tanácsbíró az akkori nyugat-kassai, mai nevén abaúj-tornai egyházmegyében. 1988. március 9-én a kassai kórházban adta vissza nemes lelkét Teremtőjének.

Amint maga leírta egyszer, munkája szolgálat volt Isten dicsőségére, egyháza, embertársai és a társadalom javára. Dr. Csáji Bertalan orvos volt. Szolgálatáért volt sajátságos, mert benne és vele a betegek nem csak mint orvossal, hanem Jézus szeretetének fehér „palástban” levő hirdetőjével találkozhattak.

ACsáji Pál és Csáji Bertalan nevét hirdető táblán egy bibliai idézet is áll: Jézus mondja: „Az én országom nem e világból való” (Jn 18,36). Ezt érezték és tudták mindketten. S mint Isten országának jó vitézei erről naponként bizonyosságot is tettek. Legyen ez a mai megemlékezés áldott alkalma annak, hogy e két szolgáló példájából a saját életünkre nézve is mindnyáján meglássuk a hit, a reménység és a szeretet alázatos szolgálatának lehetőségét. Ki-ki közülünk ott, ahol Isten látni akar bennünket. Így tegyen egyé mindannyiunkat a szolgálatban és az ő nevének magasztalásában. Így legyen!

Szabó Krisztián

(Elhangzott 2007. december 9-én Nagyidán a két jeles református személyiség emlékére állított emléktábla avatásakor.)

Egy aktuális ígerész áll előttünk a Szentírásból. Mózes 2. könyvének 18. részében olvashatunk arról, hogy milyen körülmények között, milyen gondok hatására jött létre az első presbitérium. Izráel történelmének egyik nagy eseménye zajlott le ekkor.

Ismerjük Izráel történetét, az egész életén végighúzódo gondokat, nehézségeket. Volt, amikor helyzetükből kifolyólag ember embernek farkasává lett, amikor panasz panaszt követett. Ilyen körülmények között próbált Mózes, a szabadító és próféta, Isten nevében igazságot tenni, népének napi gondjain enyhíteni. Reggeltől estig, hétről hétre.

Mózes apósa, Jetró pap felkeresi a pusztában vejét. Papként is, após-ként is nagyon elégedett lehetett Mózesrel. A szentíró nem kis humorérzéssel állapítja meg, hogy Jetró pap mindenedet látva így kiált fel: „*Most már tudom, hogy nagyobb az Úr minden istennél!*” (11. v.).

Mózes jól tudta, hogy nagyobb az Úr. Ezért derekasan helytállt. Népe minden tagjának minden gondját felvállalta, de ezt ember sokáig nem bírhatja. S ezért volt jó, hogy a bölcs após a táborba érkezett, és kellő időben Istentől származó tanácsot ad vejének: nem jó dolog az, hogy a nép naphosszat sorban áll Mózesre várakozva.

S ekkor hangzik el a máig érvényes tanács: legyen munkamegosztás! Mózes legyen az egész nép szószólója Isten előtt, és válasszon a nép köréből alkalmas, tekintélyes személyeket, akik oly bölcsességgel és felelősséggel fogadják a hozzájuk fordulókat, mint ahogy ő maga tenné. Így könnyebb lesz neki, s a nép is nyugodt lehet.

Ekkor született meg a presbiteri rendszer. Mielőtt azonban ennek működéséről és a presbiterek személyéről szólnánk, rögzítsünk néhány ténytet. Mindenekelőtt azt, hogy a presbitérium nem emberi találmány, hanem Isten ajándéka. Ez az isteni ajándék egyaránt szólt Mózesnek, a népnek és a kiválasztott presbitereknek. Mózesnek könnyebbésséget jelentett, a nép számára pedig kézzelfogható áldást, és a kiválasztott presbiterek meg átléhtették azt, hogy Isten igényt tart rájuk, s olyan küldetést kapnak, amiről emberileg nem is álmodhattak: az uraknak Ura nevé-

AZ ELSŐ PRESBITÉRIUM

Mit jelent presbiternek lenni?

2Móz 18,13–27

ben tehettek dolgokat az övéik javára.

Mindebből az következik, hogy a presbiter nem Mózes személyes beosztottja, még csak nem is a nép szolgája, a nép igényeinek a kielégítője, hanem a presbiter Mózesrel együtt Isten áldása a nép javára.

A presbiter nem készen születik. Isten formálja s teszi alkalmassá a hivatására. Ezért ne hamarkodjunk az ítélettel: ez alkalmas, az nem alkalmas. Ha valakiben felismerjük, vagy valaki önmagában felismeri az isteni hívást, akkor mondjuk, mondja bátran és hivatástudattal: Legyen meg a te akaratod!

Nyilvánvaló, hogy ha valaki szolgálatot vállal, kevesebb ideje marad önmagára. Ám jó meglátni és hallani ehhez Pál apostol biztatását: „...és senki se a maga hasznát nézze, hanem mindenki a másokét is” (Fil 2,4).

És, hogy milyen tulajdonságokkal kell rendelkeznie – előbb, vagy utóbb – a presbiternek? Legyen derék, istenfélő, igazságos, a haszonlesést gyűlölő (2Móz 18,21).

A másik külsőséges dolog, amikor Mózes ezredesekké, századosokká teszi őket a nép fölél. Összetartozó-

nak kell tekintenünk ezeket a dolgot, nem szabad elkülönítést tennünk. Ilyennek kell lennie Isten szolgájának, a presbiternek. Mert, ha elkülönítünk, az mindig azzal a veszéllyel jár, hogy valamelyik tag a kelleténél nagyobb hangsúlyt kap, vagy éppen ellenkezőleg, méltánytalan szerepet tölt be. Ebből viszont sok érthetetlen, sőt aggasztó jelenség származhat.

Bizony, presbiternek lenni nem valamiféle kitüntetés, megtiszteltetés, aminek csak előnyei vannak. Presbiternek lenni állandó szolgálat: hitben élni és az élettel példát mutatni. Hogy meg tudjam harcolni a hit ne-

mes harcát azzal együtt, hogy nem a félelemnek lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erőnek, szeretetnek és józanságnak a lelkét.

A presbitereknek is vannak kísértéseik, melyek az életükben megjelennek. Sok esztelenségre vezet például a pénz szerelme...

Ezek a dolgok tönkretelhetik a presbiter életét, szolgálatát, hitéletét. Hány presbiteről hallottuk már, hogy nem mehetek istentiszteletre, mert dolgoznom kell? Nem érek rá a szolgálatra, mert pénzt kell keresnem. Magasak az igények, csinálja az, aki ráér! Pedig ha valakit Isten presbiternek választott, s ő igent mondott a kitüntetésre, akkor sose mondja azt, hogy nem érek rá, dolgoznom kell, mert ez egy presbiter szájából Isten ígéreteinek kétségbevonását jelenti, tehát ateizmus.

Presbiternek lenni kimerítő, aki szívvel-lelkekkel teszi, de ebben helytállni kötelező, és nem kényszerű. Közhasznú, de nem haszonhajtó, hanem tetteiben megmutatkozó felelősség.

Erre utal Izráel legősibb hitvallásának egyike: „*Halld meg Izráel: Az Úr a mi Istenünk, egyedül az Úr! Szeresd azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, és teljes erődből!*” (5Móz 6,4–5), és „*Szeresd felebarátodat, mint magadat!*” (3Móz 19,18b).

Ha valakinek, akkor ezt egy presbiternek tiszta, csengő hangon kell vallania. Egyébként is az ember csak addig ember, amíg ezt vallja. Mihelyt elnémul ez a hitvallás, az embertelenség követel magának helyet. Az „én” lép Isten és a felebarát helyébe. Ennek vagyunk manapság szenvedő tanúi. Mert mivé válik egy iskolai osztály, ha ott csupa „én”-ke ül? Egyik a másiknak farkasa lesz, aki nem ismer sem Istent, sem embert.

A presbiterek nagy feladatot kapnak, és az Isten által megbízott szolgálat alól nem vonhatják ki magukat, de ehhez kellő erő és isteni segítség is társul: „*Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!*” (Ézs 43,1b).

Molnárné Miklós Malvína

Kiben hiszel?

Ezzel a címmel olvastam egy képzeletbeli beszélgetést, amely a következőképpen zajlott két magzat között a várandós anyuka hasában.

– Te hiszel a születés utáni életben? – kérdezi az egyik. – Bizonyosan kell valaminek lenni a születés után; lehet, azért vagyunk itt, hogy felkészüljünk rá.

– Butaság, nem létezik semmilyen élet a születés után! Azután nincs semmi! Milyen lenne az az élet?

– Azt pontosan nem tudom, de biztosan több hely és fény lenne, mint itt. Lehet, hogy a járáshoz a

– Én sem láttam, de amikor teljesen csendben vagyunk, mikor nem beszélsz, hallom, hogy énekel, beszélget velünk, érzem, hogy gondol ránk, hogy simogat. Én valóban azt gondolom, hogy gyönyörűséges világ vár ránk születésünk után a mi szerető mamánkkal. Csak légy csendben és hallgass!

Te is lehattél volna az egyik kis magzat. De vajon melyik lehattél te? Az, akinek erős a fantáziája, vagy netán a másik, aki nem figyelt eléggé, ezért nem hallotta meg a hangot, nem érezte az érintést?

Te, kedves kis olvasó, aki hitted vagy nem hitted a földi létet, most

lábunkat használnánk, a szánkat pedig evésre.

– Ez képtelenség! Enni a szánk-
kal? Jární a lábunkkal? Nevetsé-
ges! Élet a születés után? Lehetet-
lenség!

– Nem, nem, biztosan vár ránk
ott valami, csak egy kicsit minden
másképp lesz...

– Nagyon dús a fantáziád! Még
senki sem tért onnan vissza. A
születéssel az élet egyszerűen
megszűnik. Nincs semmi, csak
egy nagy sötétség!

– Én nem tudom neked meg-
mondani, hogy hogyan néz ki az
az élet, de biztosan meglátjuk a
mamánkat, aki gondoskodik rólunk.

– A mamát? Te hiszel a mamá-
ban? Hogyan néz ki?

– Általa élünk, létezőnk, nélküle
nem lennénk.

– Ezt nem hiszem, nem láttam
még semmilyen mamát – tehát
nem létezik.

mégis itt vagy. Netán most újabb
kérdések gyötörnek? Mi van azu-
tán, hogy földi életünk utolsó állo-
máshoz elérkezünk, amit úgy
hívnak, hogy halál? Van-e ott vala-
mi? Vagy csak a semmibe zuha-
nunk, elnyel a sötétség? Mit his-
szel?

Függetlenül a hitedtől, egyszer
ott találod magad a másvilágon.
Ahogy az Írás mondja: „...a lélek
pedig visszatér Istenhez, aki adta”
(Préd 12,7b). Ezért fontos szá-
munkra az Úr Jézus Krisztusban
való hit. Te hiszel az Atyában és az
ő Fiában? Akkor nem fogsz csa-
lódni! Hiszen Jézus mondja: „...és
aki él, és hisz énbenem, az nem
hal meg soha” (Jn 11,26a). De az
örök létnek a feltétele a hit. Enélkül
nem mehatsz be a szoros kapun.
Válaszd hát az életet! Ma még le-
het, ma még szabad, borulj le a ke-
reszt alatt!

–vm–

Az első sorban

„Barátom, ülj följebb!” (Lk 14,10).

Én, te, ő. Így tanultuk az iskolában.
Én beszélek, te beszélsz, ő beszél. De
nem lenne helyesebb a sorrendet
megfordítani? Előbb ő, aztán te és
végül én. Engedni, hogy előbb más
beszéljen. Ne akarjak mindenáron
legelső lenni, a legelső sorban ülni...

Erről beszél az Igében Jézus. Ha
valahol ünnep van és te is hivatalos
vagy, ne ülj a legelőkelőbb helyre. In-
kább oda, ahova senki sem ül szíve-
sen. Akkor aztán nagyszerű dolog, ha
így szólnak hozzád: „Cyere barátom,
jobb helyet gondoltam számodra.”

Jézus sem választotta ki a maga szá-
mára a legjobb helyet. Istállóban szü-
letett meg. Kereszten fejezte be az
életét, hogy az alázatos embereknek
ezt mondhasa: „Jöjj, barátom, jöjj
egészen közel hozzám és ülj ide mel-
lém! Egészen közel Istenhez.” Micsoda
ünnep lesz az! Micsoda megtisztel-
tetés!

–mmm–

Firesz-szilveszter

A 2007. év végén sem lehetett pana-
szunk az ifjúsági alkalmakra, hiszen a
Fiatal Reformátusok Szövetségével
idén is együtt búcsúztathattuk az évet,
és köszönhattuk az új esztendőt. Mi, a
szilveszteri találkozó résztvevői, az el-
múlt évhez hasonlóan ismét az alistáli
gyülekezet vendéglátását élvezhettük.

Az alkalom este öt órakor kezdődött
a helyi gyülekezet óévi hálaadó isten-
tisztületén, majd a közeli imaházban
folytatódott a találkozó. A gyülekezés,
ismerkedőjátékok és a közös éneklés
után csillapíthattuk éhségünket. A va-
csora után **Süll Tamás** kulcsodi lelki-
pásztor bemutatta az elmúlt év Firesz-
eseményeit. Az érdekes beszámoló
után közösségi játék következett, majd
apró ajándékokkal leptük meg egy-
más, majd közösen adtunk hálát Is-
tennek az elmúlt évről.

Az áldás után nemzeti imádságunk-
kal köszöntöttük az új évet. A Himnusz
és az újévi ígehúzás után egymásnak is
áldott esztendőt kívánva tekintettük
meg a tűzijátékot, majd ismét játék kö-
vetkezett, amivel lezárult a közös
program.

–sza–

Eltelt pár év azóta, hogy a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház püspöke, Erdélyi Géza Rimaszombatban kibocsátotta a gyülekezet első lelkészét. Egy nagyobb gyülekezet életében talán kevésbé tűnnek jelentősnek azok az események, amelyek egy oly apró gyülekezetben történnek, mint amilyen a prágai is. Ennek ellenére az eltelt idő alatt a prágai református gyülekezet életében is történt számos jelentős esemény és változás.

„Egyáltalán nem természetes dolog, hogy Prágában magyarul hallgatható Isten Igéje, és ezt meg kell becsülni” – hangzott el **Tóbiás Attilának**, a prágai gyülekezet lelkészének októberi búcsúztatóján. Ideiglenes távozása Prágából váratlanul érte a gyülekezetet, és bár **Bodnár Noémi** végzős teológus személyében megfelelő helyettesítőre talált a gyülekezet, az eddig is megoldatlan kérdések mellett több új kérdés merült fel. Ezúton is köszönjük Tóbiás Attila lelkipásztor tízéves szolgálatát a prágai gyülekezetben, és kívánunk áldást amerikai gyülekezetépítő tevékenységére.

A prágai református gyülekezet a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház egyetlen missziós gyülekezete. Mivel Csehországban a református egyház nem tartozik a hivatalosan bejegyzett egyházak közé (és bejegyzésére megfelelő lélekszám és koncepció hiányában valószínűleg a későbbiekben sem fog sor kerülni), a gyülekezet hivatalos státusa is több kérdést vet fel. Bár több irányban több próbálkozás történt, ez a kérdés valójában a mai napig megoldatlan. És ezért nem egyszerű a parókia, a prágai református lelkész lakhatásának és szociális biztosításának megoldása sem, ahogy azt a gyülekezet presbitériuma megtudhatta **Molnár Sándor** zsinati főtanácsos nyári látogatása alkalmával.

November elsejétől a prágai református gyülekezet segédlelkésze Bodnár Noémi, akit november 11-én rendkívüli módon, teológiai tanulmányai befejezése előtt bocsátott ki Erdélyi Géza püspök.

Istennek hála, a gyülekezetnek, lelkészének és presbitériumának nemcsak a gyülekezet létével kapcsolatos kérdések megoldásán kell töprengenie. Több téren is egyre több szolgálati lehetőség

A KÖZELI ÉS MÉGIS TÁVOLI PRÁGA

A Prágai Református Missziós Egyházközség életéről

mutakozik, és bár a vasárnapi istentiszteletek látogatottsága a prágai magyar diákság hazautazásának függvényében változó – a gyülekezet az utóbbi években több taggal is gyarapodott. Ehhez jelentős mértékben hozzájárultak a rendszeres énekkari próbák és a szervezetség javítása. A Bodnár Noémi vezette kis kórusnak ugyan még mindig nincs neve, de a rendszeres fellépések mellett egyre több a felkérése nem csak egyházi körökben. A kórus 2007-ben szerepelt először a márciusi koszorúzás során, és először léphetett fel külföldön,

Végül pár statisztikai adat: a gyülekezetben tíz év alatt tizenkilenc keresztelelésre, egy temetésre, négy esketésre és öt konfirmációra került sor. Ez nem sok, viszont talán első alkalommal fordult elő, hogy 2007-ben az adventi szeretetvendégségen hatvanötön és a karácsony első napján tartott istentiszteleten tizenötön vettek részt.

Igen, ami magyar, az Prágában kicsinek, kevésnek tűnhet, de annak, aki a kicsit becsülni tudja és bizakodó szívvel építeni akarja, minden különleges színezetet kap és pezsegni kezd. A magyar

Libi, 2006 októbere – A gyülekezet megemlékezett **Végh János, Molnár Eduárd, valamint Tardy Mózes** magyar származású prédikátorokról, és megkoszorúzta sírjukat.

a müncheni gyülekezettel közösen tartott istentiszteleti alkalmon. A kórus az idén egy nagyobb szabású koncerttel szeretné meglepni a szélesebb prágai magyar közönséget.

Az új év kezdetével a gyülekezetben újra beindulnak a bibliaórák. A biblia-

kulturális élettel, az óvodával, a népi táncsoporttal, a diákélettel párhuzamosan ugyanez mondható el a prágai magyar reformátusság hitéletéről is.

Reméljük, rövidesen tisztázódnak a gyülekezet státusával kapcsolatos kérdések, teljesülnek a gyülekezethez fű-

A gyülekezet kórusa Münchenben

óra nincs korhoz kötve, ezért jó alkalom arra, hogy a gyülekezet idősebbjei és fiataljai találkozzanak és beszélgesse- nek egymással.

A gyülekezet tavalý is megszervezte adventi szeretetvendégségét, így is hívogató soraiba a prágai magyarságot.

zött remények, és a gyülekezet kapocs lehet majd Kelet és Nyugat református gyülekezetei között. Mindenkit kérünk, hordozza imádságban a gyülekezet ügyét.

Minden Prágába látogató testvért szívesen látunk a gyülekezet Klimentská utcai gyülekezeti termében. A gyülekezet múltjáról bővebb információk a www.refnet.cz honlapon találhatók.

Végül, de nem utolsósorban, köszönjük a kassai református gyülekezet támogatását, segítségét!

Hlavács Pál

A Pro Ecclesia-délutánok keretében
2007. október 23-án Molnár János-
nak, a Selye János Egyetem Refor-
mátus Teológiai Kara dékánjának
előadását hallgathattuk meg *Az iszlám*
és mi, keresztyének címmel.

Sokat beszélnek manapság az iszlám terjedéséről, és sajnos a keresztyének nem látják világosan ennek a veszélyét. Sok keresztyén vélekedik úgy, hogy toleránsaknak kell lennünk a más vallásúakkal szemben, mivelhogy ők is ugyanazt az Istent imádják, akit mi, csak ők Allahnak hívják. Márpedig tudnunk kell, mondta Molnár János, hogy az ő Allah istenük nem azonos a keresztyének Istenével, Jézus Krisztus Atyjával!

A dékán úr az előadásában beszélt az iszlám keletkezéséről, pilléireiről, erkölcséről, kultúrájáról, irányzatairól, a Korán tanításairól, törvényeiről. Megtudtuk, hogy az iszlám az Arab-félsziget nyugati részéből, Mekkából indult, s gyökerei a korai keresztyénségig nyúlnak. Mohamed, az alapító, mint ifjú karavánhajcsár a tábortűznél sokat hallott a keresztyénségről, amely miután államvallássá lett, sok ellentmondást és tévúttá vált hordozott. A zsidó keresztyének a IV. században elmenekültek Palesztinából, a római fennhatóság elől, s egészen Mekkáig jutottak. Mohamed a sokistenhittől eltérően az

Rozsnyó

Egy sorozat két alkalmáról

egyistenhitet hirdette: Allah az egy igaz isten, s ő, Mohamed az ő prófétája. Ezzel új vallást alapított, amelyet harcok, erőszak árán terjesztett. Eleinte eltűrte a zsidókat és a keresztyéneket, de miután kellően megerősödött, irgalmatlanul lecsapott rájuk. A muszlimok zsidó- és keresztyénygyűlölete egészen a mai napig tart.

A lényegi különbség az iszlám és a keresztyénség között abban van, hogy míg Mohamed próféta közönséges halandó ember volt, Jézus Krisztus a második személye a Szentháromság Istennek, tehát maga is Isten. Ő a világ megváltója, mert magára vette a világ bűneit. Az iszlámban nincs bűnbánat s nincs szükség megváltásra. Az Úr Jézus a szeretetet és békességet, megbocsátást hirdette, az iszlám lényege a gyűlölet és az erőszak. A muszlimok keresztyén Nyugat elleni gyűlöletének politikai okai is vannak, mégpedig a gyarmatosítás és Izrael állam létrehozása és támogatása. A nagymértékben szekularizálódott keresztyén Nyugat csak annyit tehet a békesség érdekében, hogy nem provokálja a muszlimokat.

Az értékes hozzászólásokat követően **Molnár Árpád** lelkipásztor megköszönte az érdekes előadást és a hozzászólásokat,

s azzal zárta az estet, hogy mi maradjunk meg igaz, hithű keresztyéneknek.

Az előadás-sorozat következő alkalmára november 29-én került sor, melyen **Park Sung Kon** missziós lelkész adott elő a Dél-koreai Református Egyházról, a gyülekezeti életről. A misszionárius három és fél éve érkezett Szlovákiába, s feleségével és két gyermekével Komáromban telepedett le.

Elmondta, hogy Koreában a lakosság 19 százaléka protestáns, 8 százaléka pedig római katolikus vallású. A vetítéssel kísért előadásból megtudtuk, hogy a koreai reformátusok igen élénk gyülekezeti életet élnek. Az istentiszteleten tele vannak a templomok, ének- és zenekarok kísérik az igehirdetést, s a napjukat is közös imádsággal kezdik, hogy munkájukhoz Isten áldását kérjék. A gyermekek számára vasárnapi iskolákat, táborokat szerveznek, szabadtéri imaközösséget tartanak. A nagyobb gyülekezetek csoportokat alkotnak, s jótékonyági akciókat, szeretetvendégséget rendeznek, törődnek a hajléktalanokkal. A fiatalok felváltva takarítják a templomot, a gyülekezeti termet.

Mi nagy érdeklődéssel s kissé szégyenkezve hallgattuk az előadást, majd csak úgy záporoztak a kérdések, a lelkipásztor alig győzte megválaszolni azokat. Elmondta, hogy a koreai egyház fiatal, azért erős. Az ottani keresztyének életében Isten van az első helyen, utána a felebarát, s az egyén csak a harmadik helyen van. Ők Isten katonái, akiknél nem számít az időjárás, a körülmények, nehézségek, s gondjaikat nem helyezik Isten fölé. A kérdések közt elhangzott az is, hogy szerinte át lehetne-e alakítani az itteni református keresztyének hitéletét, gyülekezeti működését. Park Sung Kon ezt nem látja reálisnak, mivel a két népnek más-más a mentalitása, történelme, szokásai stb. A lelkészek ott nem kapnak állami fizetést, hanem a hívek tartják el őket, az iskolákban nincs hitoktatás, a gyerekek csak a vasárnapi iskolában, táborokban ismerkednek a Bibliával, tanulnak imádkozni.

Molnár Árpád lelkipásztor hangsúlyozta, hogy nálunk is meg lehet valósítani mindazt, amit a koreai testvérektől látunk, ha olyan mély lesz a hitéletünk, mint az övék. Mindazok a lehetőségek itt is megvannak, csak az odaszánással van a baj, kényelmesek lettünk. Élünk mi is naponta Isten Igéjével, s egész életünket tegyük Isten kezébe!

Mixtaj Johanna

Sajóréde

Csendesnapok

A rozsnyói gyülekezet november 9-e és 11-e közt csendesnapokat tartott Sajóréden, melyen iskolánk aktív és nyugdíjas pedagógusai és gyülekezeti tagok, családtagok vettek részt. A cél az volt, hogy ezen a hétvégén egymásra figyeljünk, beszélgetssünk, megnyíljunk egymás előtt. Vezetőink **Molnár Árpád** és **Drenkó Zoltán** lelkipásztorok voltak, valamint **Gecse Attila** miskolci lelkipásztor, lelkigondozó mint vendég.

A bevezető áhítat után két csoportra oszlottunk, az egyikben az iskola aktív pedagógusai, a másikban a nyugdíjasok, gyülekezeti tagok és családtagok voltak. A kötetlen beszélgetések során olyan dolgot is elmondtunk, amire máskor nincs lehetőségünk. Többek közt arról is beszélgettünk, hogyan kell elfogadnunk a kritikát, s hogy hogyan közöljük mi a másikkal a bírálatot. Jó, ha előtte Isten elé visszük azt. A vasárnapi istentisztelet alapigéje, a *Jn 3,1–21* is

arra buzdított bennünket, hogy beszélgetssünk Istennel. Hiszen nekünk olyan Istenünk van, aki alig várja, hogy szóba álljunk vele s Ő is szólhasson hozzánk. A világ nem ilyennek mutatja be Istent, hanem két végletben: büntetőnek és ajándékozóknak. A Biblia Istene várja, hogy megtanuljunk beszélgetni vele és egymással, figyelni rá és egymásra, megnyílni előtte és egymás előtt, elmondani, ami fáj, ami nyomaszt. Tanuljunk meg hallgatni és meghallgatni!

Ha nem is sikerült minden belső feszültséget feloldanunk, minden problémát megoldanunk s félreértést tisztáznunk, az együttlét segített abban, hogy a jövőben megoldódjanak. Beszélgetnünk kell Istennel, Őt kell életünk középpontjává tennünk, mert az ő országa hordozza a menyyei békességet.

–mj–

Simonyi

Egymásra hangolódva

2007. december 1-jén a simonyi egyházközség meghívására gyülekezetünkbe látogatott a Dunántúli Refomátus Egyházkerületből a nagyigmándi gyülekezet énekkara. Az érkező vendégeket özgulyással vártuk (a finom ebédet a vadásztársulat tagjai készítették). Délután a református templomban a simonyi és a nagyigmándi kórus közös, adventet megelőző koncertet adott, amire szép számban összegyűltek az érdeklődők. A két kórus felváltva adta elő énekeit. A nagyigmándi énekkar vezetője **Sugárné Damó Márta**, aki fuvolán neves zeneszerzők ismert darbjait is előadta. A simonyi Bárka kórus vezetője, **Milen Erzsébet**, az egyes

énekszámok között adventet és karácsonyt idéző írásokat olvasott fel.

A koncertet szeretetvendégség követte a kultúrházban, ahol a finom ételek, italok, a beszélgetés és a nótázás biztosította és fokozta az estébe nyúló jó hangulatot.

Másnap, december 2-án, advent első vasárnapján, Sugárné Damó Márta hirdette Isten Igéjét, melynek végén **Milen Marcell**, a helybeli gyülekezet lelkipásztora röviden ismertette a falu és a gyülekezet történetét. Ezt követte **Sziji Ildikónak**, Nagyigmánd polgármesterének köszöntő és köszönetnyilvánító beszéde. Az istentisztelet az egymásnak készített ajándékok átadásával és nemzeti imád-

ságunk elénekklésével zárult. Az ezt követő ünnepi ebédén mindenki megelégedetten és boldogan összegezte az együtt töltött alkalmak áldásait. A búcsú pillanatában könnybe lábadt szemek voltak a bizonyosságai annak, hogy a szívek mélyén valóban testvérei lettünk egymásnak e rövidke idő alatt.

A szervezésért és ezen szép alkalom megvalósításáért köszönet illeti Milen Erzsébetet, Sugárné Damó Mártát, minden áldozatkész gyülekezeti és kórustagot, a simonyi vadásztársulat tagjait és **Madarász Emilt**, simonyi polgármesterét. Istennek legyen hála, hogy megsegített és gondviselésében úgy hordozott, hogy egymás épülésére és az ő dicsőségére szolgálhattunk ezen az emlékezetes találkozón!

Milen Marcell

Emlékező gyülekezet töltötte meg 2007. december 9-én a bátorkeszi református templomot. Már a küszöb átlépésekor meglepődés és döbbenet ült ki az emberek arcára. A karzatra függesztett képek a történelmet elevenítették fel – igaz és fájdalmas módon.

Betűk és képek által ébredtek érzések bennünk. **Czinke Zsolt**, a gyülekezet megválasztott lelkipásztora köszöntötte a római katolikus és református testvéreket, bátorkeszieket és a községből elszármaztatottakat, valamint vendégeinket. Szívből szólt a 89. zsoltár: *Az Úrnak irgalmát örökké éneklek*, majd a panaszos ének: *Örökdbbe, Uram, pogányok jöttek...* (79. zsoltár).

Deportálásokra és kitelepítésekre való emlékezés – hatvan év távlatából. Sok idő telt el azóta. Akik élnek még, gyermekek vagy fiatalok voltak, amikor a vagonok elindultak, s szüleikkel, szeretteikkel átéltek, mit jelent az, amikor az embertől mindenét elveszik, amikor szülőföldjét elhagyni kényszerítik és másé lesz minden. A lelki seb még mindig fáj. **Dr. Molnár János**, a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának dékánja hat éves gyermekként volt átélője mindennek – ott volt a Csehországba tartó vonat egyik marhavagonjában. Ezért is szólt az ige olyan hitelesen tőle: „*Emlékezz, Uram, mi történt velünk! Tekints ránk, és lásd meg gyalázatunkat! Örökségünk bitorlókra szállt, házuk idegenekre... De te, Uram, trónodon ülsz örökké, királyi széked megmarad nemzedékről nemzedékre*” (JerSir 5,1–2.19). Elmondta, hogy Isten választott népének is ilyenben volt része a babiloni fogság idején 2500 évvel ezelőtt. Ragaszkodásra intett, a szülőföldre való

Bátorkeszi

Jövőt kérünk magunknak!

kötődés fontosságára hívta fel a figyelmet, hogy többé meg ne történhessen, hogy csak a harangok sirathatják el szeretteinket. S hangzott a református gyülekezet énekkarának bizonyágtétele: *Az Úr szeret, megáld, vezet.*

Somogyi Alfréd apácaszakállasi lelkipásztor a gondviselő Istenről beszélt. Az emlékezés mondatla el vele az igaz élet-

Az emberiség nem élte volna túl ön magát, ha elvesztette volna a becsülethez és az igazsághoz való ragaszkodását – mondta **Csáky Pál**, a Magyar Koalíció Pártjának elnöke ünnepi beszédében. Az igazságot akarjuk magunknak is, másoknak is. Vajon miért félnek annyira tőle mások? – tette fel a kérdést. Egy kirgiz történetben egy édesanya megfogalmazta,

A gyülekezet Molnár János igehirdetését hallgatja

történeteket, egy-egy család tragédiáját. Egyre több kéz nyúlt zsebkendőért, meg rázó volt a meglelt férfiak szájemegését látni, hiszen a torokszorító történetek a saját tragédiájukat is felelevenítették. Nagypapánk élete a mi történelmünk, s a felállított kopjafa a „szemlesütés” fája. Nem dicsőséget, hanem fájdalmat faragott bele a kéz – mondta Somogyi. – Fáj az emlékezés, mi mégsem bosszúért kiáltunk. Megbocsátunk azért és azoknak, akik ezt elkövették velünk, de nem felejtünk. Az ítéli meg tettüket, aki a mi életünket is. Gárdonyi Zsolt *Magyar éneke* az énekkar előadásában nyomatékokat adott a hallotaknak.

hogy a legiszonyatosabb dolog, amit az emberrel tenni lehet, ha elveszik az emlékezetét. Csáky kiemelte, hogy a kopjafa tükör is, nézze meg mindenki magát benne! Ami hatvan éve történt, az a civilizált világ szégyene. A szlo-

vák politikusok csak nagyobbak, emberibbek és értelmesebbek lesznek a szemünkben, ha belátják, hogy tévedtek. És attól leszünk emberibbek, ha ki tudjuk mondani: Bocsássatok meg, ezt rosszul csináltuk! Az elnök utalt Herderre, aki 230 évvel ezelőtt kijelentette, hogy a magyar nép kétszáz év alatt nyomtalanul eltűnik a germán és szláv népek tengerében. De a herderi jóslat nem valósult meg! Megtartó erő a miénk, s mi jövőt kérünk magunknak! István király üzenete aktuális: nem akarunk többet másoknál, de nem akarunk kevesebbek sem lenni. Értelme van a mai ünnepségnek, emlékezésnek, ad-

(Befejezés a 14. oldalon)

Bátorkeszi

Jövőt kérünk magunknak!

(Befejezés a 13. oldalról)

ja Isten, hogy a szlovák oldalon is megmozduljon valami, amikor legközelebb találkozunk – fejezte be Csáky Pál.

Czinke Tímea lelkész felolvasta **Németh Zsolt**nak, a Magyar Országgyűlés Külügyi és Határon Túli Magyarok Bizottsága elnökének a bátorkeszieknek címzett köszöntő levelét, melyben többek között Isten kegyelmébe ajánlja a ma-

Az előtérben: Fehér Csaba, Csáky Pál és Somogyi Alfréd

gyarság és Európa sorsát, jövőjét, megtisztulását és felemelkedését.

Gál László szavalata után **Fehér Csaba**, a Never Again Polgári Társulás elnöke megnyitotta a *Soha többé 1945–1948* címet viselő kiállítást, amely megismereti Európát a saját múltjával. Hangtalanul is beszélnek a képek. A kopjafa is ezt teszi, ha az, aki előtte áll, képes az emlékezésre. 2007. szeptember 20-a fal a történelemben, amelyet nekünk kell lerombolnunk, mert a másik fél nem hajlandó – mondta Fehér, majd felsorakoztatta a kérdéseket: Kell-e követelnünk javainkat, azt, amit Istentől kaptunk? Kell-e követelni az örökségünket? Hangzott a válasz is: Kell, kötelességünk! Kötelességünk óvni és gyarapítani Istentől kapott örökségünket. Kérnünk kell vissza azt, ami a miénk! – emlékeztetett, majd átnyújtotta a gyülekezet lelkipásztorának a Magyar Kálvária című dokumentumfilmet.

A 90. zsoltár után nemzeti imádságunkat énekelte az emlékező gyülekezet, majd a templomtorony mellett álló kopjafához vonult, ahol az ének és Márai Sándor *Halotti beszéd* című versének elhangzása után **dr. Szenczi Árpád**, a Károli Gáspár Református Egyetem nagykőrösi Tanítóképző Főiskolai Karának tanára mondott ünnepi beszédet, akinek szüleit községünkben telepítették Magyarországra.

Hideg és sötét lett, mire a kopjafa leleplezésére került a sor, de a végtagjainkban érzett hideg semmiség volt ahhoz képest, amit a hatvan évvel ezelőtt meghurcoltak-

nak kellett érezniük a fütetlen szerelvényekben, hiszen a bátorkeszieket vivő első vagon 1947. január 17-én indult el a köbölküti állomásról. A gyülekezet egyik legidősebb tagja és éveken át hűséges gondnoka, a 88 esztendő **Törött Sándor** (akit áttelepítettek, de egyedülként visszaszökött) és **özv. Varga Béláné Fűrő Magdolna** (akit deportáltak, így Prágában tett hitvallást a konfirmációja alkal-

mával) leplezte le a meghurcolt és kitelepített bátorkeszi magyar családok emlékére a presbitérium által állíttatott kopjafát, **dr. Sidó Szilveszter** bátorkeszi származású faragó alkotását. A református és a római katolikus gyülekezet koszorúj után a község nevé-

ben **Sipos József** polgármester és **Bárczi Tibor** hivatalvezető helyezte el az emlékezés szimbólumát, majd az MKP Országos Elnöksége nevében Csáky Pál helyezett koszorút a kopjafához, mialatt az énekkar énekelte: *Mindig velem, Uram, mindig velem...*

A harangok a meghurcolt és kitelepített bátorkeszi magyarok emlékére szóltak –

Szalóc–Vígtelek

Csomagba zárt szeretet

2007. december 23-án immár harmadik alkalommal került sor szeretet-csomagok átadására advent idejében községeink gyermekei részére Szalóc és Vígteleken. Ezeket az értékes

csomagokat a szalóci anyaegyház-község pályázati úton kapta egy németországi alapítványtól, amely Berlinben székel.

Szalócon a délutáni evangelizációs istentiszteleten ismertettük a projekt

A kopjafát Sidó Szilveszter faragta

azok emlékére, akik idegen földben nyugszanak: Kunbaján, Csávolyban vagy máshol.

Százévtől aláírás gyűlt össze a petíciós íveken ezen a délutánon a volt Csehszlovák Köztársaság azon magyar és német nemzetiségű polgárainak erkölcsi és anyagi kárpótlásáért, akiket 1945 és 1948 között meghurcoltak.

Vasárnap déltől a református templom tornyában a gyász zászlaja lenggett, szélén nemzeti színű szalaggal, amely mesziről jelezte, hogy fájdalmas megemlékezésre készül a közösség. A bátorkesziek számára nemzeti gyásznap volt december 9-e, viszont olyan alkalom is, amikor jó volt megállni, jó volt Isten előtt elcsendesedni, testvéri és felebaráti közösségben méltóságteljesen emlékezni.

Czinke Tímea

küldetését, majd a helybeli óvodások adtak műsort, saját versét elmondta **Bokros Gyula**, vígteleki gondnok, Szalóc alpolgármestere, majd a Szalóka népi táncsoport tagjai karácsonyi énekeket adtak elő. Ezután ötvenhat gyermeknek adták át a presbiterek a csomagokat. Az ajándékozás alatt a Szalóka tagjai énekeltek. Egy órával később mindez megismétlődött a vígteleki leányegyházközségben is, ahol tizenhat gyermek vehette át a szeretetcsomagokat.

Az ajándékozás fő célja nemcsak az volt, hogy karácsonyi ajándékot adjunk gyermekeinknek, hanem az is, hogy szeretettel adjuk át Jézus Krisztus evangéliumának üzenetét a karácsony előtti készülődésben. Isten áldjon meg mindenkit, aki valamilyen módon hozzájárult eme ajándékozási akció sikeres véghezviteléhez!

Borzy Bálint

Az adventi várakozás idején mara-
dandó élményben lehetett részük
azoknak, akik akár szereplőként, akár
közönségként megtisztelték je-
lenlétükkel a kisgéresi református
nőszövetség által rendezett második
református szavalóversenyt.

A versenyen, amelyre 2007. december
9-én került sor, a zempléni egyházmegye
gyülekezeteiből három kategóriában öt-
venhárom gyermek vett részt, hogy iste-
nes versek elmondásával mérjék össze
szavalótudásukat. Öröm volt látni, ahogy
az alkalomhoz illő, hangulatosan díszített
nagy kultúrterem egyre jobban megtelik

látni, hogy a szülők, nagyszülők milyen
izgatottan és büszkén nézik csemetéjük
szereplését a „nagyközönség” előtt. A
szorgalmas és lelkiismeretes, hittel teli
munka meg is hozta gyümölcsét. Zsűri-
tagként a saját bőrömmön tapasztaltam,
hogy bizony nem volt könnyű dolgunk.
Végül is nehezen bár, de dönteni kellett,
és megszülettek a helyezések.

A díjazottak értékes könyvjutalomban
részesültek, de természetesen senki nem
távozott üres kézzel. Minden versenyző
oklevelet kapott, hozzá töltőtollat és egy
tábla csokoládét.

A lelki feltöltődés után jólesik egy kis
testi táplálék is – gondolták ezt a nőszö-

egyrészt a versenyzők és kísérőik népes
táborával, másrészt a lelki táplálékra vá-
gyó helybeliekkel.

A rövid megnyitó után – ahol először
községünk lelkipásztora, **Blanár Erik**
üdvözölte az egybegyűlteket, majd **Mol-
nár Elemér** esperes és gyülekezetünk
gondnoka, **Furik Csaba** intézett pár szót
a versenyzőkhöz a verseny menetét ille-
tően –, kezdődhetett a megmérettetés. Vé-
gignézve a megtelt kultúrtermen, jó volt

vetség tagjai –, ezért az eredményhirdetés
után szeretetvendégségre invitálták a je-
lenlévőket, ahol teával, kávéval, üdítővel,
finomabbnál finomabb süteményekkel és
természetesen az elmaradhatatlan géresi
bélessel kínáltak mindenkit.

Ez a testvéri közösségben eltöltött délu-
tán nagyon jó alkalom volt mindnyájunk
számára a lelki felkészülésre a várakozás
időszakában.

Kalán Mária

2007. december 24-én a szalóci református templomban közösen dicsértük az Urat,
ünnepeltük Jézus Krisztus születésének napját. Az alkalmon André János
lelkipásztor és Nyéky Miklós legátus szolgáltak. A Szalóka népi táncsoport tagjai
karácsonyi énekeket énekeltek, saját versét elmondta Bokros Gyula vígtelkei
gondnok. (Borzy Bálint)

A nagymegyeri református templom-
ban 2007. december 15-én került sor az
ötven éve és korábban hitvallást tett
konfirmandusok találkozója.

Az egybegyűlteket az ígét **Szabó
András** esperes hirdette az *Ézs 40,27–
31* alapján. Az istentiszteleten részt ve-
vők úgy őrizték meg emlékezetükben a
régmúlt időket, hogy a fiatalok, család-
ok és keresztyének összefogására a
lelkész, a tanító volt hivatott. Most újra
azt a kort éljük, hogy a lelkészek végzik
ezt a feladatot, áldozatot hozva a mai
világban is, hogy összetartsák a gyüle-
kezet tagjait, amit bizonyított ez az ösz-
szejevetel is.

Az igehirdetés után **Szabóné Köblös
Valéria** lelkipásztor emléklapot adott át
a hitvallást tevőknek, akinek fiatal re-
formátus diákok, konfirmandusok is a
segítségére voltak. Sajnos a felolvasottak
sorából hiányoztak az elhalálozottak
mind az akkor szolgált lelkészek, mind
pedig a hitvallást tevők közül, akikre
egyperces csennel emlékeztünk. A be-
tegség miatt távolmaradók számára pe-
dig Isten áldását és gyógyító kegyelmét
kértük.

Ezután a gyermekként hitvallást tett,
most már érett korban levő hittestvérek
(volt, aki elkerülve szülővárosából,
gondnökként szolgál más gyülekezet-
ben) emlékeztek vissza néhány gondo-
latban az ötven-hatvan évvel ezelőtti
hitvallás- és fogadalomtétel kérdéseire,
válaszaira. Kértük az Úr Jézus áldását,
hogy tartson meg bennünket hitben,
szeretetben, békében, összefogásban,
hogy még sokszor énekelhessük közö-
sen a 25., a 90. és a többi szép zsoltár
és dicséret dallamait.

Az egybegyűlték ünnepélyét a tiszte-
letes asszony szólóéneke zárta.

Köszönet a lelkészeknek, a gondno-
koknak, a presbitériumnak, a gyüleke-
zet tagjainak, hogy kellemes, szép kará-
csony előtti délutánt és szeretetvendég-
séget készítettek az ősi templom falai
között és a szépen rendbe hozott, át-
épített imateremben. Búcsúzóul minden
résztevő egy-egy szál szegfűt kapott.

Mindenért egyedül Istené legyen a di-
csőség!

Csémi Ilona

Egy kis gömöri falu segítséget kér

A Simonyi Református Egyházközség a kis gömöri gyülekezetek egyike, ahol 1996-tól vagyok lelkész. Előtte negyven évig nem volt a gyülekezetnek önálló pásztor, ezért a parókia elhanyagolt, a lakhatás szempontjából felkészületlen állapotban fogadott. Hirtelenjében az akkori gondnok, **id. Boján Árpád** vállalta magára, hogy egy-két helyiséget rendbe hozat a lelkéslakban.

A kezdeti nehézségeket leküzdve azóta is igyekszik a gyülekezet a parókiájáról gondoskodni, hogy az elfogadható állapotba kerüljön. A belső javítások nagy része megtörtént, most a külső munkálatokat végezzük folyamatosan (ahogy arról a Szeretnaptárból is értesülhettek a testvérek). Tavaly az egyik oldalát vakoltuk az épületnek, az idén szeretnénk folytatni a felújítást, elsősorban a bádogtető lefektetésével, ami sürgőssé vált, hiszen már tizenhét éve nincs lekezelve. A kémények javítása úgyszintén halaszthatatlan. Mindezt (az anyaggal és a munkálatokkal együtt) 40 ezer koronába kerül. Valamint a falak vakolását is szeretnénk folytatni, még akkor is, ha egy évben csak egy oldalt tudunk rendbehozni.

Ennek a kis anyaegyházközségnek nem szegte kedvét a csökkenő létszám, mindig hűséggel és áldozatkészen adakozott és adakozik Isten megsegítő kegyelmében bízva. Mégis, erőnk véges és anyagi korlátaink a mai életszínvonalhoz képest igencsak alacsonyan húzódnak. Ennek ellenére a fennmaradáshoz szükséges teendőket, javításokat el kell végeznünk.

Ezért fordulunk most a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház valamennyi gyülekezetéhez és tagjaihoz azzal a kéréssel, hogy lehetőségeikhez képest anyagi támogatásukkal segítsenek minket a szükséges javítások elvégzésében. Minden segítséget köszönettel fogadunk, és Isten gondviselő kezének kinyújtását látjuk majd a jószívű adományokban.

Adományaikat a következő címre várjuk: **Reformovaný farský úrad, 980 03 Šimonovce 129.**, vagy az alábbi bankszámlára: **381040937/0900 – Reformovaná cirkev Šimonovce, Slovenská sporiteľňa, Jesenské.**

Előre is köszönjük segítségüket, bízva abban, hogy sikerül megvalósítanunk terveinket, amiről majd örömmel adunk hírt.

A simonyi gyülekezet nevében,
köszönettel:

Milen Marcell

■ Ján Semjan püspökhelyettes 2007. december 16-án Gálszécsen kibocsátotta a lelkészi szolgálatba Miroslav Koval' teológust.

Munkaebéd a kormányfőnél

Január 24-én Robert Fico kormányfő munkaebéden fogadta a szlovákiai egyházak vezetőit.

Egyházunk püspöke, Erdélyi Géza beszédében kifejezte meggyőződését, hogy az egyházak finanszírozásának jelenlegi módja működőképes, s mivel semmi sem tökéletes, a finanszírozáson még lehet javítani.

Az egyházi iskoláknak nyújtott állami támogatás kapcsán egyetértett Miloš Klátik evangélikus püspökkel, és az egyházi iskolák egyenjogúsítását szorgalmazta ezen a téren.

Az euró bevezetésével összefüggésben rámutatott arra, hogy erről a súlyos kérdésről felelősségteljesen kell gondolkodni, őszinte párbeszédre kell törekedni, s főleg megbízható információkkal kell ellátni a lakosságot.

A kisebbségek elleni gyűlöletkeltés kapcsán kérte Robert Ficót, hogy állja útját történelmietlen politikusi megnyilvánulásoknak. Azt, hogy Szlovákiában nem élnek magyarok, csak magyarul beszélő szlovákok, sértőnek és megaláztatónak nevezte. Rámutatott, hogy az ellenségeskedés szítása nem lehet közérdek, ráadásul éles ellentétben áll a bibliai tanítással.

Végezetül az egyházunk tagjainak szociális helyzetével és problémáival kapcsolatban érzékeltette, hogy egyes falvakban még most is 50–60 százalékos a munkanélküliség. Ezért a dél-szlovákiai munkahelyteremtés lehetőségeinek tisztességes kezelését és felügyeletét kérte a kormánytól.

Lelkészi jubileum

Tíz éve már annak, hogy **Boros István** bátkai lelkipásztor advent második vasárnapján először hirdette az ígét szülőfaluja, Rakottyás református templomában. Ezen alkalomból a Rakottyási Református Leányegyházközség tagjai virágcsokorral köszönték meg – további életére és szolgálatára Isten áldását kérve – lelkipásztoruk tízéves munkáját és mindazt, amit e gyülekezet hitbéli épüléséért tett.

■ Január 5-én Putnokon Bölskei Gusztáv püspök szolgálatával hálaadó istentisztelet volt a schengeni határnyitás kapcsán.

■ Január 8-án Erdélyi Géza püspök részt vett Pozsonyban azon a fogadáson, melyet Ivan Gašparovič köztársasági elnök a szlovákiai egyházi vezetők számára adott.

■ Erdélyi Géza püspök január 20-án a bécsi magyar keresztyének (római katolikusok, evangélikus, reformátusok) közös ökumenikus imaheti istentiszteletén igehirdetéssel szolgált.

■ A 101. ökumenikus imahét szlovákiai nyitó istentiszteletére január 20-án Alsókubinban került sor. Az alkalmon egyházunkat Fazekas László püspökhelyettes képviselte.

■ Erdélyi Géza püspök január 27-én Bécsben részt vett az Ausztriai Evangélikus Egyház új püspökének, dr. Michael Bünkernek a beiktatásán.

A Pátria rádió protestáns műsorai:

Február 17-én 7.10-től a Világosság című egyházi műsor református félórájában Novák Róbert komáromszentpéteri lelkipásztor elmélkedésének témája: Izsák harca a kutakért.

Március 2-án 7.10-től a Világosságban Süll Kinga lelkipásztor, egyházzenész Izsák fiának, Jákóbnak a csalásáról szól a hallgatókhoz.

Március 16-án 7.10-től a virágvasárnapi egyházi műsorban Jézus jeruzsálemi bevonulásáról Tanító Viktória ekeli lelkipásztor elmélkedik.

A másnapi (hétfői) ismétlés kezdési időpontja: 11 óra.

Szerkesztő: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. Kiadja a Zsinati Elnökség (Jókai u. 34, 945 01 Komárno). Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Dr. Erdélyi Géza

Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia
Előfizethető a szerkesztőség címén és a református lelkészi hivatalokban.

Előfizetési díj: egy évre 120 korona.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

930 10 Dolný Štál (Alistál) 386

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Regisztrációs szám: SÚTI 15/6